14 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1999 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 160 (1906)

Ազգ
Azg
armenian daily

Երկրաշարժերի նոր ալիք Թուրքիայում

ԱՆԿԱՐԱ, 13 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Սեպտեմբերի 13-ին տեղական ժամանակով ժամը 14.55-ին Թուրքիայում տեղի է ունեցել 5,8 բալ ուժգնությամբ երկրաշարժ, որի էպիկենտրոնը գտնվել է Քոջաէլիում:

Ըստ թուրքական TRT հեռուստատեսության, այս երկրաշարժի պատճառով 173 մարդ է վիրավորվել, ընդ որում նրանք այդ վնասվածքները ստացել են իրենց բնակարանների լուսամուտներից դուրս ցատկելու հետեւանքով: Մի կին ներքեւ ընկնելիս, վախից սրտաճաք լինելով, մահացել է:

Գյոլջուքում 7 հարկանի շենք է փլվել, առայժմ փլատակների տակից ընդամենը 2 մարդ են հանել:

Ստամբուլի համալսարանի պրոֆեսոր Ահմեդ Մեքբըլմարան հեռուստատեսային իր ելույթում նշել է, որ երկրաշարժերը կարող են շարունակվել, եւ չի բացառվում, որ այդ շրջանում նույն ուժգնությամբ նոր ցնցումներ լինեն: Ժամը 14.55-ի ցնցումից հետո մինչեւ մեր ժամանակով 19.00-ն գրանցվել է 9 ցնցում 2,1-3,1 բալ ուժգնությամբ: Որոշում է ընդունվել դպրոցական պարապմունքները հետաձգել անորոշ ժամանակով:

ՅԱԼԹԱՅԻ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎ

Գտնված է ճիշտ ուղղությունը

Կանոնավոր երկխոսություն որդեգրել են նաեւ Հայաստանն ու Ադրբեջանը

ՀՐԱՅՐ ԶՈՐՅԱՆ
Յալթա-Երեւան

«Բալթյան-սեւծովյան համագործակցություն. դեպի 21-րդ դարի ինտեգրացված Եվրոպա՝ առանց բաժանարար գծերի» Յալթայի երկօրյա միջազգային համաժողովը սեպտեմբերի 11-ին եզրափակվեց մասնակից 22 երկրների ընդունած համատեղ հայտարարության հրապարակմամբ: Այն ուկրաիներեն հրապարակեց համաժողովի նախաձեռնողը՝ Ուկրաինայի նախագահ Լեոնիդ Կուչման: Գիտակցելով ծաղկուն եւ միասնական, առանց բաժանարար գծերի 21-րդ դարի Եվրոպայի կառուցման պատմական անհրաժեշտությունը, մասնակից երկրները ընդգծում են, որ քաղաքական, տնտեսական, բնապահպանական, մարդասիրական, ինչպես նաեւ անվտանգության ոլորտում համագործակցությունը կնպաստի միասնական Եվրոպայի մաս հանդիսացող Բալթյան-սեւծովյան անվտանգ, կայուն եւ ծաղկող տարածություն ունենալու ընդհանուր նպատակի կայացմանը: Շահագրգռվածություն է հայտնվում նպաստելու Բալթյան-սեւծովյան երկրների միջեւ երկկողմ եւ տարածաշրջանային փոխշահավետ համագործակցության հաստատմանը, միասնական ուժերով այդ տարածքում լուծելու եւ կանխարգելելու հակամարտությունները, պահպանելու խաղաղություն, անվտանգություն եւ կայունություն: Որպես տնտեսական համագործակցության զարգացման ուղի, նշվում է էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, բնապահպանության եւ այլ ոլորտներում համատեղ ծրագրերի իրականացումը: Պատրաստակամություն է հայտնվում համագործակցելու եվրոպական եւ ձեւավորվող Եվրո-ատլանտյան կառույցներում մասնակից երկրների ներուժի ամրապնդման ուղղությամբ, համատեղ պայքարելու ահաբեկչության, ապօրինի միգրացիայի, թմրանյութերի եւ զենքի շրջանառության դեմ:

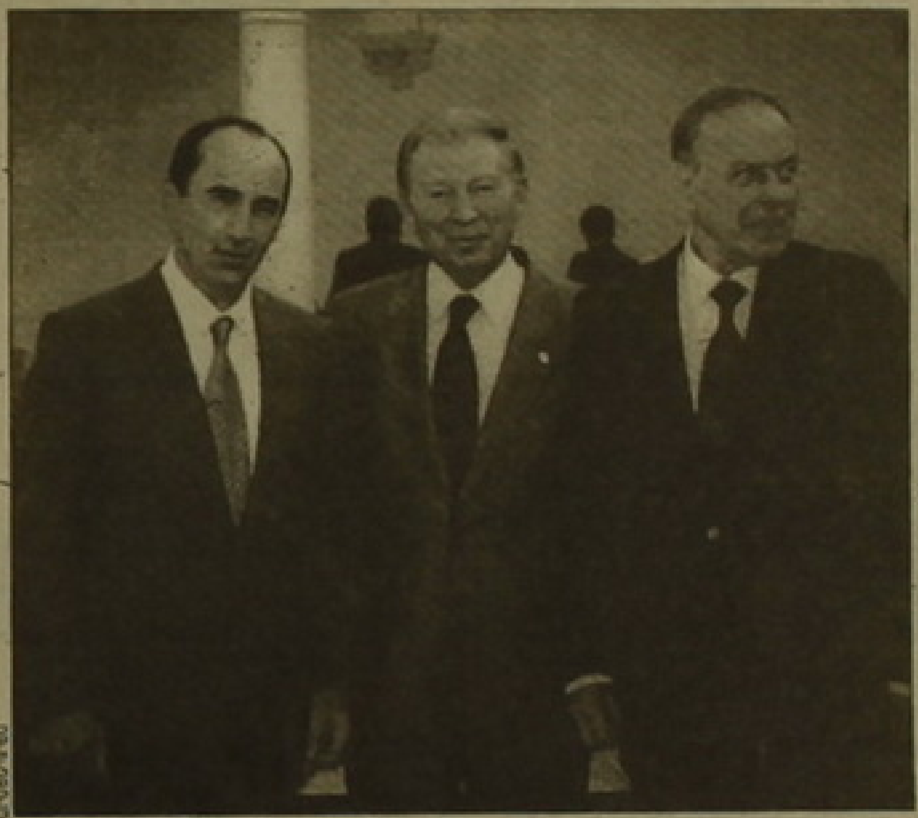

Տես ♦ էջ 5

ՊԱՅԹՅՈՒՆՆԵՐ ՄՈՍԿՎԱՅՈՒՄ

Պուտինը խոստանում է անողոք պատասխան

ՕՔԼԵՆԴ (ՆՈՐ ԶԵԼԱՆԴԻԱ), 13 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: «Այդ փաստն արդեն դեպք անվանել չի կարելի: Դա հանցագործություն է, ընդ որում՝ նողկալի: Միանգամայն ակներեւ է, որ դա ահաբեկչական գործողություն է», հայտարարել է Ռուսաստանի կառավարության նախագահ Վլադիմիր Պուտինը, մեկնաբանելով այսօր Մոսկվայի Կաշիրսկոյե խճուղու բնակելի տանը տեղի ունեցած պայթյունը:

«Դա անողներին դժվար է մարդ անվանել: Նրանց նույնիսկ դժվար է գազան անվանել: Իսկ եթե գազան անվանենք, ապա ավելացնելու ենք՝ կատաղած», ընդգծել է Վլադիմիր Պուտինը: Մոսկվայի Կաշիրսկոյե խճուղու բնակելի տան պայթեցումը «մարտահրավեր է արդեն ոչ թե պետությանը, այլ ողջ ժողովրդին, եւ դրա պատասխանը պետք է չափազանց անողոք լինի», հայտարարել է վարչապետը:

Ռուսաստանի կառավարության նախագահը նշել է, որ Մոսկվայում 30 հազար բնակելի տուն կա, որոնք «բոլորն էլ պետք է հսկողության տակ առնվեն»: «Արդեն այսօր Մոսկվայում եւ Ռուսաստանի մյուս խոշոր քաղաքներում դա կարվի»:

Խաթաբ՝ նոր պայթեցումներ

ՄՈՍԿՎԱ, 13 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ՓՐԱՅՄ ՆՅՈՒՍ: Սեպտեմբերի 9-ին եւ 13-ին Մոսկվայում բնակելի տների պայթեցումների համար, որոնք տասնյակ մարդկանց կյանք խլեցին, պատասխանատվությունն իր վրա է վերցրել միջազգային ահաբեկիչ, չեչենական դաշտային հրամանատար Խաթաբը:

Մոսկվայի զանգվածային լրատվության միջոցները եւ Ռուսաստանի մայրաքաղաքում աշխատող արտասահմանյան լրատվական գործակալությունները ստացել են տեսահոլովակ՝ Խաթաբի հայտարարության ձայնագրությամբ, որն ուղղակի հայտարարել է, թե «ի պատասխան Չեչնիայում եւ Դաղստանում դաշնային ուժերի գործողությունների, Ռուսաստանի խոշոր քաղաքներում պայթեցումները կշարունակվեն»:

Երկուշաբթի օրը «Նովայա գազետա» մոսկովյան լրագիրը հաղորդել է, որ ահաբեկիչների պլաններին համապատասխան առաջիկա օրերին Մոսկվայում եւ Սանկտ Պետերբուրգում պետք է սպասել շուրջ մի տասնյակ համանման ահաբեկչական գործողություններ:

ԵԱՀԿ-ի նախագահը 16-ին կժամանի Վրաստան

ԹԲԻԼԻՍԻ, 13 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ԵԱՀԿ-ի նախագահ, Նորվեգիայի արտաքին գործերի նախարար Կնուտ Վոլեբեկը սեպտեմբերի 16-ին երկօրյա պաշտոնական այցով ժամանում է Վրաստան: Այդ մասին ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակցին այսօր հայտնեցին Վրաստանի արտգործնախարարությունում: Կնուտ Վոլեբեկը կհանդիպի Վրաստանի նախագահ Էդուարդ Շեւարդնաձեի, խորհրդարանի նախագահ Զուրաբ Ժվանիայի, պետնախարար Վաժա Լորդքիփանիձեի, արտգործնախարար Իրակլի Մենաղարիշվիլու հետ: Վոլեբեկը Վրաստան կժամանի սեպտեմբերի 14-19-ը Կովկասի պետություններ այցի շրջանակներում:

Միջազգային ուժերը Կոսովոյում մնալու են առնվազն 5 տարի

ԲԵՌԼԻՆ, 13 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Միջազգային ուժերը /ԿՖՕՐ/ Կոսովոյում մնալու են առնվազն հինգ տարի: Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման, գերմանացի լրագրողների հետ զրուցելիս այսպիսի համոզմունք է հայտնել ԿՖՕՐ-ի ապագա հրամանատար գեներալ Քլաուս Ռայնհարդը: Միայն միջազգային հզոր ներկայության հաշվին կհաջողվի նախանցում վերջ տալ թշնամությանը ալբանական եւ սերբ բնակչության միջեւ, իր կարծիքն է հայտնել նա: «Մարդկանց սրտերում բույն դրած ատելությունից հնարավոր չէ այդքան հեշտ ազատվել, դրա համար քիչ ժամանակ չի հարկավոր», ասել է Քլաուս Ռայնհարդը, որը հոկտեմբերի սկզբին ԿՖՕՐ-ի հրամանատարի պաշտոնում կփոխարինի բրիտանացի գեներալ Մայք Ջեքսոնին: Միաժամանակ 58-ամյա գեներալը կտրականապես մերժել է Կոսովոն ըստ ազգութային սկզբունքի բաժանելու առաջարկությունը:

Չի բացառվում, որ մինչեւ 2015 թվականը Չինաստանի միջուկային հրթիռները նշանառության տակ առնեն ԱՄՆ-ը

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 11 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՄՆԱՐՔ: Առաջիկա 15 տարվա ընթացքում Չինաստանում կարող են ԱՄՆ-ի վրա ուղղված հրթիռներ տեղաբաշխվել, որոնք կկրեն փոքր մարտագլխիկներ՝ ստեղծված լրտեսության օգնությամբ, հաղորդվում է սեպտեմբերի 10-ին «Նյու Յորք թայմս»-ում հրապարակված ԱՄՆ-ի արտաքին հետախուզության կանխատեսման մեջ:

Ամերիկյան հետախուզության ստորաբաժանումներից մեկը՝ «Նեշնըլ ինթելիջընս էսթիմեյթ»-ը պնդում է, որ մինչեւ 2005 թվականը Չինաստանը նման 10 հրթիռ կունենա: Ամերիկյան հետախուզության պաշտոնական մի ներկայացուցիչ հայտարարել է, որ տվյալ հաշվետվությունն առաջին անգամ ԱՄՆ-ի հասարակայնությանը տեղեկացնում է այն մասին, որ Չինաստանը, ստեղծելով հրթիռների մարտագլխիկներ գողացված տեխնոլոգիաների հիման վրա, որոնք ձեռք են բերվել լրտեսության օգնությամբ, դրանք կտեղակայի նաեւ Միացյալ Նահանգները նշանառության տակ պահող հրթիռների վրա:

Հիշեցնենք, որ ապրիլին ԱՄՆ անվտանգության ծառայությունները հանգեցին այն եզրակացության, որ Չինաստանը հրթիռների արտադրության տեխնոլոգիաներ է գողացել ոչ թե կրկնօրինակման, այլ սեփական մշակումներն արագացնելու նպատակով: ԱՄՆ-ի պաշտոնական անձանց կողմից մայիսին արված մասնավոր հայտարարություններում հնչել է, որ Չինաստանն արդեն ստեղծում է ամերիկյան արտադրության բաղադրամասեր ունեցող հրթիռներ: Չինական «DF-31» նոր հրթիռը, որի թռիչքի հեռավորությունը շուրջ 5 հազար մղոն է, կարող է հասնել մինչեւ Ալյասկա եւ Հավայան կղզիներ, սակայն, փորձագետների կարծիքով, այն նշանառության տակ կառնի Ռուսաստանն ու Չինաստանի ասիական հարեւաններին՝ այնուամենայնիվ սահմանափակ հեռավորության պատճառով: Իսկ վերջին հաշվետվության մեջ ասվում է, որ Չինաստանն արդեն մշակում է հեռավոր գործողության բալիստիկ հրթիռներ, որոնք սպառնալիք են ԱՄՆ-ի համար: «Երկիր-երկիր» կարգի այդ հրթիռները մի քանի տարվա ընթացքում պետք է փորձարկման ենթարկվեն:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

«Կանաչ» նյութեր «կարմիր» խորհրդարանին չուղարկել

Նորընտիր ԱԺ-ն սկսեց իր երկրորդ նստաշրջանի աշխատանքները

ՆԱՐԻՆԵ ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ

13-ը սնոտի նախապաշարմունքներում համարվում է չարաբաստիկ թիվ, քրիստոնեական մեկնաբանությամբ 13-ը ձախողակ է, քանզի Աստծո որդու առաքյալներից 13-րդը՝ Հուդան, մատնեց Քրիստոսին: Նորընտիր հայոց խորհրդարանում երկրորդ նստաշրջանի աշխատանքների բացումը նախախնամության կամոք սկսվեց 13-ին: Սկսվեց Եվրախորհրդի միջխորհրդարանական վեհաժողովի նախագահի խոսքով, ում կոչ կար խորհրդարանին՝ «Անխախտ հավատարմություն բարեփոխումներին»: Կառավարության որոշ ներկայացուցիչներ խորհրդարանի դահլիճում կարճ ժամանակ գտնվելուց հետո նախասրահում շարունակեցին իրենց բանակցությունները պատգամավորների հետ, կիզակետում ԱԺ երկրորդ նստաշրջանի մեծ եւ փոքր օրակարգերում տեղ գտած օրինագծերն էին: Օրինագծերի հիմնական մասը վերաբերում է Հայաստանի տնտեսական ուղեգծին՝ պետական գույքի մասնավորեցմանը, բյուջետային համակարգին, բանկերին եւ բանկային օրենսդրությանը, հարկերին եւ տուրքերին: Այս եւ մնացած բոլոր տնտեսական օրինագծերի տրամաբանությունը միակն է՝ նախապատրաստել 2000 թ. պետբյուջեի մշակման աշխատանքները:

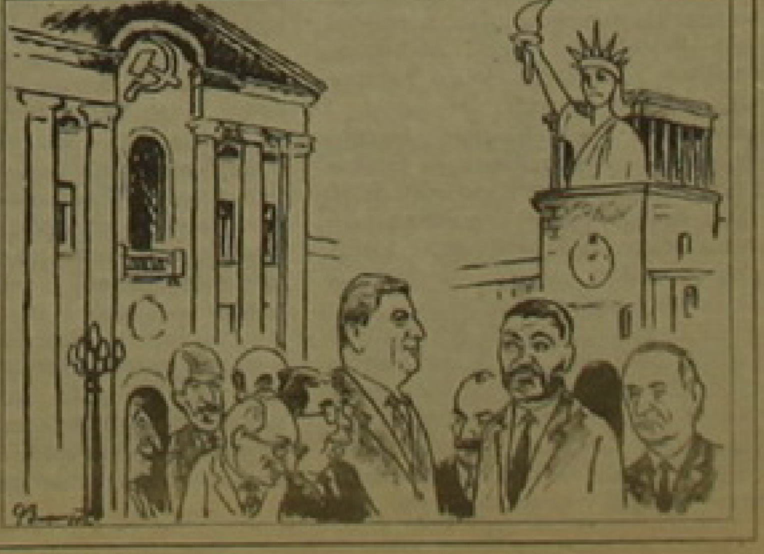

Տես ♦ էջ 2

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ընթացիկ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎՈՒՄ

Եվրոպան շատ բան է պահանջում իր անդամներից

Եվ միաժամանակ շատ բան էլ վերապահում է

«Մենք պահանջում ենք անխափան հավասարակշռություն բարեփոխումներին: Մենք ցանկանում ենք տեսնել գործող ժողովրդավարական հաստատություններ, որոնք կերաշխավորեն հարգանքը մեր չափանիշների նկատմամբ: Եթե կան հիմնախնդիրներ, ապա մենք կամենում ենք իմանալ, թե երբ եւ ինչպես են դրանք լուծվելու: Մենք պատրաստ չենք փոխզիջումների գնալ դրանց վերաբերյալ՝ ոչ անդամակցությունից առաջ եւ ոչ էլ հետո: Գործող ժողովրդավարությունը քաղաքական կայունության երաշխիքն է, իսկ քաղաքական կայունությունը՝ տնտեսական բարեկեցության նախապայմանը», երեկ ԱԺ-ում Թբիլիսի մեկնելուց առաջ հավաստեց Եվրախորհրդի խորհրդարանական վեհաժողովի նախագահ լորդ Ռասել-Ջոնսթոնը: Այս ամրագրումից արդեն հստակ է, որ Հայաստանը ոչ 99 թ. եւ ոչ էլ 2000 թ. առաջին կիսամյակում Եվրախորհրդի անդամ չի դառնա: Եվրախորհուրդը Հայաստանից ակնկալում է հիմնախնդիրների, իմա՝ Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորման հստակ ծրագիր՝ ե՞րբ եւ ինչպե՞ս, գործող ժողովրդավարության հաստատում, մարդու իրավունքների հարգում: «Գործող» մակդիրը Ռասել-Ջոնսթոնը ֆանիցս շեշտեց, ինչից կարելի է եզրակացնել, որ Եվրախորհուրդը Հայաստանից ակնկալում է ժողովրդավարական հաստատությունների իրական ամրակայում եւ պատրաստ չէ որեւիցե փոխզիջման: «Եվրախորհրդի արժեքները շեղություն չեն, որն իրենց կարող են թույլ տալ հարուստ երկրները: Դրանք հարկավոր են նաեւ կոմունիստական իշխանության տասնամյակների ընթացքում աղքատացած մեր տնտեսությունների նման տնտեսությունները վերակառուցելու ջանքերի հաջողության համար», կարծես ի պատասխան հայաստանյան որոշ (նաեւ իշխանության գլուխ կանգնած) քաղաքական գործիչների, նշեց Եվրախորհրդի ներկայացուցիչը: Այսօր որոշ քաղաքական ուժեր պնդում են, թե ժողովրդավարության համար չենք հասունացել եւ կամ էլ աղքատ ենք մեզ թույլ տալու ժողովրդավարության պես «պերճանք»: «Ես խոսեցի հանդուրժողականության եւ հաշտության կարեւորության մասին», ահա դեպի Եվրախորհուրդ տանող այն ուղիները, որոնց, Ռասել-Ջոնսթոնի համոզմամբ, այլընտրանք չկա:

Երեւանից մեկնելով Թբիլիսի՝ Եվրախորհրդի ներկայացուցիչը վկայեց, որ իր հաջորդ հանգրվանն Ադրբեջանն է, ինքը պատրաստվում է ուղերձ հղել նախագահ Ալիեւին եւ այլ պաշտոնյաների՝ Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորման հարցում փոխզիջում ձեռք բերելու համար: ԵԽ-ն բարձր է գնահատում նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի հանդիպումները Հեյդար Ալիեւի հետ: Նա հատուկ ընդգծեց, որ ԵԱՀԿ Մինսկի խումբն առ այսօր լուրջ հաջողությունների չի հասել: «Դեպի առաջընթաց մեծ քայլ է, որ ծեր երկրի նախագահ Քոչարյանը եւ Ադրբեջանի նախագահ Ալիեւը հանդիպումներ են ունենում, որոնցից վերջինը տեղի ունեցավ Յալթայում»:

Թբիլիսիում սեպտեմբերի 15-ին տեղի է ունենալու եռակողմ՝ Հայաստան-Վրաստան-Ադրբեջան խորհրդարանական սեմինար, որին մասնակցելու է ԱԺ խոսնակ Կարեն Դեմիրճյանը: Ռասել-Ջոնսթոնը խոսս կարեւորեց մարդու իրավունքներին նվիրված այս սեմինարի աշխատանքները, քանզի իր 50-ամյակը նշող ԵԽ-ն մարդու իրավունքները համարում է գործող ժողովրդավարության նախապայման:

ԵԽ խորհրդարանական վեհաժողովի նախագահի տպավորությունները Հայաստանից բավական գունեղ էին եւ ինքնաշեն, ամենաքնքուշը հայկական գինով հիացած լինելու հանգամանքն էր: Նա վկայակոչեց հռոմեական հայտնի խոսքը. «Ճշմարտությունը գինու մեջ է»: Այդ արտահայտության իմաստությունը չի նվազել: Ցավոք, ժողովրդավարության ճանապարհից մեր սայթաքումները, ինչպես ժողովուրդն է ասում, գինով Եվրոպայում չեն ուսվում:

Ն. ԴՈՒԼԲԱՐՅԱՆ

ՅՐԱՄԱՏԱԿԱՐԱՐՈՒՄ

Գերմանիան 37 մլն մարկ կտրամադրի Հայաստանին

Հայաստանում է գտնվում Գերմանիայի միջկառավարական պատվիրակությունը: Երեկ բանակցությունների ավարտին ստորագրվեց փաստաթուղթ՝ լրացուցիչ ֆինանսական օգնություն 1999-2000 թվականների համար: Ընդհանուր գումարը կազմում էր 35 մլն գերմանական մարկ եւ գումարած 2 մլն մարկ, որպես դրամաշնորհ, որը տրամադրվելու է կառավարությանը տարբեր ոլորտներում ծրագրեր իրականացնելու նպատակով: Փաստաթղթի ստորագրումից հետո էկոնոմիկայի նախարար Արմեն Դարբինյանը մասնավորապես նշեց այն կարեւոր ծրագրերը, որոնք ընդգրկված են 37 մլն գերմանական մարկ գումարի մեջ՝ 20 մլն-ը կհատկացվի Արմավիրի մարզի ջրամատակարարման եւ ջրահեռացման խնդիրների լուծման ծրագրին, որը հնարավորություն կտա անմիջապես լուծել Բաղրամյանի եւ Մեծամորի շրջանների ջրամատակարարման եւ ջրահեռացման հարցերը: Կա համաձայնություն նաեւ 7 մլն գերմանական մարկի, որը Հայաստանի կողմից առաջարկվեց օգտագործել Շիրակի մարզի (Գյումրի) ջրամատակարարման ծրագիրն իրականացնելու նպատակով: Պայմանավորվածություն եղավ նաեւ 8 մլն մարկի մասին, որով վարկային միջոցներ կտրամադրվեն բանկային համակարգին՝ փոքր եւ միջին ձեռներեցության զարգացման նպատակով: Փաստաթուղթը գերմանական կողմից ստորագրեց ԱՊՀ անդամ երկրների, Միջին Ասիայի եւ Եվրոպայի հետ տնտեսական համագործակցության վարչության պետ պրն Ռայներ Գյորդելերը: Վարկը տրամադրված է 40 տարի ժամկետով, 10 տարի վճարումից ազատված ժամանակահատված եւ գումարած տարեկան 0,75 տոկոսադրույքով: Կողմերը համաձայնվեցին 1999 նոյեմբերին Գերմանիայում անցկացնել Հայաստանի տնտեսությունը ներկայացնող միջոցառում:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

Երեւանում կստեղծվի նոր տպարան

ԵՐԵՎԱՆ, 13 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: «Եվրասիա» հիմնադրամի՝ մամուլին աջակցության ծրագրի շրջանակներում մոտ օրերս մայրաքաղաքում կստեղծվի ժամանակակից նոր սարքավորումներով տպարան եւ մամուլի տարածման կառույց: Այս մասին ասաց հիմնադրամի տարածաշրջանի տնօրեն Լորենս Այվազյանը: Նպատակն է՝ թերթերին տալ ամենալայն հնարավորությունը շուկայում մրցակցելու համար: «Ազգի» տվյալներով տպարանը տրամադրվել է «Գինդ» ձեռնարկությանը

Հայաստանում կա 118.000 հաշմանդամ, 8000-ը երեխաներ են

ԵՐԵՎԱՆ, 13 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Կառավարության որոշմամբ, հաշմանդամների «Փյունիկ» միությանն է տրամադրվել ծիծեռնակաբերդի խճուղի 16 հասցեում գտնվող շինությունը, որի ընդհանուր տարածությունը կազմում է 5000 քառ.մ: Այս մասին ասաց միության նախագահ Հակոբ Աբրահամյանը՝ սեպտեմբերի 13-ին կայացած մամուլի ասուլիսում: Նա նշեց, որ այն դառնալու է հաշմանդամների կրթամշակութային կենտրոն, որի վերանորոգման աշխատանքները իրականացնելու համար տարբեր երկրներում ստեղծվել են հանգանակություն կազմակերպող խմբեր: Հայաստանում ներկայումս կա 118.000 հաշմանդամ, որից 8000-ը երեխաներ են:

Սահմանային ճեւակերպում չանցած փոխադրամիջոցների շահագործումն արգելվում է

ԵՐԵՎԱՆ, 13 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ՀՀ պետական եկամուտների եւ ՆԳ նախարարների համատեղ հրամանով հաստատվել եւ գործում է ՀՀ մաքսային սահմանով ներմուծվող տրանսպորտային միջոցների մաքսային հսկողության եւ ձեւակերպման նոր կարգ, ըստ որի, ներմուծողի ցանկությամբ, տրանսպորտային միջոցների մաքսային ձեւակերպումներն իրականացվում են սկյալ սահմանային մաքսային կետում: Այս մասին հայտնեցին պետական եկամուտների նախարարության լրատվական ծառայությունից, նշելով որ տրանսպորտային միջոցները մաքսային կետում չձեւակերպելու դեպքում մաքսային մարմինը դրանց ուղեկցող փաստաթղթերի բնօրինակներն ուղարկում է նշանակման մաքսատուն, իսկ փաստաթղթերի երկրորդ օրինակները փոխադրման ամփոփագրի հետ մեկտեղ տրվում են ներմուծողին՝ 10-օրյա ժամկետում պարտադիր մաքսային մարմին ներկայացնելու եւ տրանսպորտային միջոցը ձեւակերպելու համար:

Նույն աղբյուրի համաձայն, պետավտոտեսչության մարմիններին հանձնարարված է վերոհիշյալ ամփոփագրի 10-օրյա ժամկետը լրացած եւ մաքսային ձեւակերպում չանցած փոխադրամիջոցների շահագործումն արգելել եւ դրանք հանձնել տարածաշրջանային մաքսատներին:

«Կանաչ» նյութեր «կարմիր» խորհրդարանին չուղարկել

Սկիզբը էջ 1

Ազդեցիկ նախարարներից մեկը, որին նախարարությունում «Ազգն» առաջարկեց պարզաբանել, թե ինչո՞ւ է մինչեւ հոկտեմբեր հետաձգվել բաշխիչ ցանցերի սեփականաշնորհումը եւ ի՞նչ սպասումներ կան ՄԱՀ-ի եւ ՀԲ-ի 52 մլն դոլարի վարկերի տրամադրման ժամկետներից, ծխուր արձագանքեց. «Վախենում ենք իրենցից»՝ ցույց տալով խորհրդարանական դահլիճը եւ ապա կրկին սկսեց համոզել, որ մամուլը պետք է փորձի այս ձախ (կարմիր) խորհրդարանը դեպի աջ բերել: Կարծում ենք, որ այս խորհրդարանին դեպի աջ բերելը սիզիֆյան աշխատանք է: Եթե դեպի կենտրոն գա, արդեն լուրջ նվաճում կլինի: Ակնհայտ է դառնում հետընտրական կանխատեսումների ճշտությունը, էությամբ ձախ եւ զգալի մի հատվածով մեր հանրապետության կարմիր շրջանի նոմենկլատուրայի ներկայացուցիչներից բաղկացած խորհրդարանական մեծամասնությունը՝ «Միասնություն» խմբակցությունը, տրոյական ձի կարող է դառնալ իր իսկ ղեկավար Վազգեն Սարգսյանի համար: Ազդեցիկ նախարարը նշեց, որ խորհրդարանի նման ձախ ընթացքը կարող է պատճառ դառնալ նախագահի եւ վարչապետ հարաբերությունների սրման. «Արդյունքում լիներ կկորցնենք»: Նախարարն հրավացի է, եթե չհաջողվի խորհրդարանական գործունեությամբ ապացուցել անխափան հավասարմությունն ազատական բարեփոխումներին, ապա միջազգային կազմակերպությունները, ինչպես նաեւ անհաս ներդնողները կշարունակեն Հայաստանը լուռ անտեսել, որի առաջին ծաղիկները երեւում են: Հայաստանում տասնապատիկ նվազել են օտարերկրյա ներդրումները, սեփականաշնորհման որեւէ ազդեցիկ գործարք չի կնքվել, իսկ միջազգային կազմակերպությունների վարկերը հետաձգվում են:

ԱԺ երկրորդ փոխխոսնակը դարձյալ «Միասնությունից» է. Յուրի Բախշյան

Ալբերտ Բազեյանի քաղաքապետ նշանակվելուց հետո թափուր մնացած ԱԺ փոխխոսնակի աթոռը երեկ 91 կողմ, 13 դեմ ձայներով գրավեց պետաիրավական հարցերի մշտական հանձնաժողովի նախագահ Յուրի Բախշյանը, որը գրեթե մեկամյա փորձառություն ունի այս պաշտոնում աշխատելու: Փետրվարյան իշխանափոխությունից հետո Յուրի Բախշյանը զբաղեցրեց հրաժարական տված փոխխոսնակ Կարապետ Ռուբինյանի տեղը: Յուրի Բախշյանն ընտրվեց առանց մրցակցի. «Միասնություն» խմբակցության ղեկավար Անդրանիկ Մարգարյանը հրապարակեց իր վճիռն առաջադրման վերաբերյալ, եւ խորհրդարանական մյուս թեւերը դրսեւորեցին փոխըմբռնում: Յուրի Բախշյանին հարցեր չտրվեցին, ելույթ ունեցողների շարքում նրա կուսակցական գինակից Գագիկ Մինասյանն էր, կոմունիստ Գագիկ Թադեւոսյանը եւ «Կայունություն» խմբի նախագահ Հովիկ Հովհաննիսյանը, որի անունն, ի դեպ, բանակցությունների առաջին շրջանում շրջանառվում էր իբրեւ փոխխոսնակի թեկնածու, եթե հանկարծ «Միասնությունը» որոշի այդ տեղը զիջել: Հովհ. Հովհաննիսյանը շեշտեց, որ Յուրի Բախշյանի հետ ինքը ծանոթացել էր, երբ վերջինս քաղխորհրդի նախագահի առաջին տեղակալն էր:

Այսպիսով, ԱԺ-ում թափուր է պետաիրավական հանձնաժողովի նախագահի պաշտոնը, որին, կարծում ենք, դարձյալ ապարդյուն կփորձեն հավակնել խորհրդարանական փոքրամասնության ներկայացուցիչները: Ի մասնավորի՝ «Օրինաց երկիր» խմբակցության նախագահ Արթուր Բաղդասարյանը: Կարծում ենք, «Միասնությունն» ԱԺ-ի համար առանցքային ֆինանս-տնտեսական, բյուջետային եւ տնտեսական հարցերի հանձնաժողովի հետ մեկտեղ երկրորդ այս հանձնաժողովի կառավարման ղեկը կպահի իր ձեռքում՝ հեռանկարային նավամեկի պես:

Սեպտեմբերի 13-ին խորհրդարանում կազդուներ շատ կային: Այսպես, հինգ պատգամավոր, իրենց կամքից անկախ, գրանցվեցին օրակարգի վերաբերյալ ելույթ ունենալու համար, նախագահի առարկությունները «Լիզինգի մասին» օրենքի վերաբերյալ ոչ մի կերպ ճիշտ ձեւակերպում չէին ստանում, պատգամավոր Վանո Սիրադեղյանը եկավ խորհրդարան, բայց չմասնակցեց նիստերին: Պատգամավոր Լեռնիկ Հակոբյանը հայտարարեց, թե «կանաչ» (իմա՝ անորակ) նյութեր մեզ այսուհետ չուղարկեք: Արդարադատության նախարար Դավիթ Հարությունյանն անկեղծորեն զարմացավ՝ նախագահի առարկությանն արժանացած եւ քաղաքացիական օրենսգրքի հետ հակասության մեջ գտնվող այս նախագիծն ընդունվել էր պատգամավորների նախաձեռնությամբ՝ «Երկրապահ» խմբի անդամների կողմից, իսկ ներկայացրել էր Անդրանիկ Մանուկյանը: «Կանաչ» նյութն այսպիսով խորհրդարանից էր եւ ոչ թե կառավարությունից: Ի վերջո, խորհրդարանը մերժեց եւ նախագահի առարկությունները, եւ օրենքն ամբողջությամբ՝ հույս ունենալով ապագայում ստեղծել կատարյալ օրենք ֆինանսական վարձակալության (լիզինգի) մասին: Հեշտաբար մի հանգամանք՝ անգամ ընդդիմադիր պատգամավորները, քվեարկությունից առաջ, չգիտեն ինչու, հարցնում էին Կարեն Դեմիրճյանին ինչպես քվեարկել՝ կո՞ղմ, թե՞ դեմ: Խորհրդարանականներն աստիճանաբար կվարժվեն օրենսդիր աշխատանքին, բայց ինչքա՞ն կպահանջվի ԱԺ օգտակար գործողության գործակիցը, ցույց կտա ժամանակը, թեեւ Կարեն Դեմիրճյանը հույս ուներ, որ Յուրի Բախշյանի ընտրությունն ՕԳԳ-ն կբարձրացնի:

Եռօրյան այսօր կշարունակվի, եւ ավելի պարզորոշ կդառնան ձախ խորհրդարանի մտադրությունները՝ ամրապնդվե՞լ կարմիր գոտում, թե՞ գալ դեպի կենտրոն: Մինչեւ ընտրական թոհուբոհը «Միասնություն» խմբակցության հինգ կուսակցությունները՝ «Հանրապետականը» եւ ՀԺԿ-ն, հայտարարում էին, թե իրենք կենտրոնամետ էին, մեկը՝ աջ, մյուսը՝ ձախ: Բայց կառավարության անդամներն արդեն արձանագրում են՝ այս խորհրդարանում աջեր չկան, ցավոք, աջերը դուրս են մնում նաեւ խորհրդարանից դուրս ընթացող քաղաքական կյանքից:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Ը տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 529353, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՀՐԱՅՐ ԶՕՐԵԱՆ / հեռ. 562863
Համակարգչային
ծառայություն / 562941
Apple Macintosh
համակարգչային սարքավորումը
«Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն
վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ընթացիկ

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

«Փոխզիջում» բառն ինչո՞ւ է խրտնեցնում Ադրբեջանին

Հայաստանի սոցիալական իրավիճակը ՀՀ նախկին նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի օրոք հույսեր չէր ներշնչում, այսօր էլ, ցավոք, դրական տեղաշարժ չի արձանագրել եւ, մեղմ ասած, դոփում է տեղում. թունելի ծայրում առայժմ առաջվա պես լույսի շող չի երեւում: Փոխարենն էականորեն բարելավվել եւ արագ ընթացքով «պտտվում է» արտաքին քաղաքականության թափանիվը. Հայաստանի արտաքին շփումները երբեք այնպես ընդգրկուն եւ, ըստ իս, բազմաշերտ չեն եղել, ինչպես այսօր, եւ սա չնկատել չի կարելի նույնիսկ «ամենաանթափանց» ակնոցով դիտելու պարագայում: 1999-ի աշունը խոստանում է արդյունավետ լինել նաեւ ՀՀ արտաքին քաղաքականության մեզ համար ամենացավոտ՝ արցախյան հիմնախնդրի կարգավորման ոլորտում: Այս հարցում առկա գլխավոր տեղաշարժը Քոչարյան-Ալիեւ երկկողմ հանդիպումների իրողությունն է, որոնք պարբերական դառնալու եւ իշխանության առավել ցածր մակարդակներով ընդլայնվելու (գուցե, խորանալու) միտում ունեն:

Այդ հանդիպումներն, անշուշտ, միանշանակ չեն ընդունվում ոչ Հայաստանում, ոչ Արցախում, ոչ էլ, առավել եւս Ադրբեջանում: Բոլոր երեք սուբյեկտներում էլ անհանգստություն է առաջացնում գաղտնիության շղարշը, որի ներքո ընթանում են երկու երկրների նախագահների հանդիպումները, «ընդհանուր պետության» գաղափարի հեղհեղուկությունը, որի մեջ հակամարտության կողմերը թակարդներ, դավաճանության այսբերգներ են տեսնում: Հայաստանում եւ Արցախում, ի հավելումն, մտահոգ են, թե երկկողմ հանդիպումները բանակցային գործընթացից Արցախը դուրս մղելու հեռահար նպատակ ունեն. Ադրբեջանի հասարակայնությունն իր հերթին սարսափած է «փոխզիջում» բառից, որ Ռոբերտ Քոչարյանի հետ հանդիպումից հետո հնչում է նախագահ Ալիեւի խոսքում: Ադրբեջանի ընդդիմությունը մինչեւ անգամ քաղաքական ուժերի զինադադարի, Լեռնային Ղարաբաղի «վերամիավորման» շուրջ համախմբվելու, հակամարտությունն ընդհուպ զինված ընդհարման, պատերազմի միջոցով լուծելու կոչեր է անում՝ Ադրբեջանի նախագահին մեղադրելով Ղարաբաղը «ծախելու» մեջ: Ծանոթ մեղադրանք է, այնպես չէ՞. հայ լրագրության հազվագյուտ էջերից մեկի՝ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի «Պատերազմ, թե՞ խաղաղություն» հոդվածի հրապարակումից հետո այդ մեղադրանքը, որ մինչ այդ էլ հասարակության տարբեր շերտերում կիրառվում էր ՀՀ նախկին նախագահի հասցեին, աննախադեպ հասարակական հնչեղություն ստացավ՝ հրապարակման հեղինակի եւ նրա կուսակցության համար եթե ոչ ողբերգական, ապա տխուր վերջաբանով:

Ահավասիկ՝ Արցախի հարցում Տեր-Պետրոսյանի եւ նրա կառավարությունների որդեգրած «ոսկերչական դիվանագիտության» ուղղակի հետեւանքը: (Եթե ընթերցողը չի մոռացել, պետական քարոզչությունը հաստատ այդպես էր բնորոշում ընդդիմության եւ հասարակայնության շահագրգիռ շերտերի կողմից պարտվողական որակված այդ քաղաքականությունը): Ադրբեջանական հասարակայնությունն այնպես էր «շփացել» մեր պետական այրերի զիջողամիտ, հաղթանակած երկրի անհասկանալիորեն վեհերոտ կեցվածքից եւ միջազգային հանրության՝ մասամբ Հայաստանի ղեկավարների նույն կեցվածքի հետեւանքով միանշանակ ադրբեջանամետ դիրքորոշումներից, որ գոնե փոփոխված իրավիճակում «փոխզիջում» բառի ակնարկից անգամ հիստերիկ աղմուկ է բարձրացնում: Ադրբեջանում, ըստ ամենայնի, շարունակում են համարել, որ զիջումների բացառիկ «մենաշնորհը» Հայաստանին տրված է ի վերուստ, եւ ադրբեջանական կողմից որեւէ փոխզիջում բացառվում է:

«Ընդհանուր պետության» կամ ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահության կողմից փոխարենն առաջարկվելիք մի նոր հասկացության փակագծերը տակավին բացված չեն, եւ այսօր դժվար է գնահատել միջնորդական առաքելության նոր ծրագրի «սեւ արկղի» նպատակահարմարությունը հայկական կողմի համար: Առավել եւս, որ Հեյդար Ալիեւը շարունակում է պնդել Ադրբեջանի տարածքային ամբողջականության վարկածը: Սակայն վստահ ենք, որ արցախյան հիմնախնդիրը կարող է լուծվել բացառապես այն պարագայում, երբ «փոխզիջում» բառը կամրապնդվի կոնկրետ, «իրեղեն» բովանդակությամբ եւ սպառիչ պատասխանով. ի՞նչ ենք պահելու մենք՝ Արցախի ներկայիս (չճանաչված, բայց հիմնավոր «դե ֆակտո» անկախության) կարգավիճակից ինչ-որ բան զոհաբերելով եւ ի՞նչ է զիջելու Ադրբեջանն իր հետ բոլոր կապերը դե ֆակտո խզած Արցախի հետ փոխհարաբերությունների ինչ-որ շրջանակ վերականգնելով:

ՄԱՐԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ՊԱՀԱՆՋԱՏԻՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հիմնվեց «Նախիջեւանահայոց ազգային խորհուրդ»

Սեպտեմբերի 11-ին «Նախիջեւան» հայրենակցական միության՝ Երեւանում հրավիրված նախիջեւանցիների ներկայացուցչական համաժողովը հիմնեց «Նախիջեւանահայոց ազգային խորհուրդ», որին մաս են կազմում նշանավոր նախիջեւանցիներ: Նախագահ է ընտրվել Ռաֆայել Համբարձումյանը: Համաժողովը հիմնվել է, նախիջեւանահայության իրավունքները պաշտպանելու անհրաժեշտությունից: Համաժողովը լիազորում է խորհրդին ինչպես ՀՀ, այնպես էլ այլ երկրների եւ միջազգային ատյանների առջեւ հանդես գալ որպես 1924 թ. փետրվարի 9-ի կուսակցական անիրավազոր որոշմամբ Ադրբեջանի Հանրապետության կազմում «Նախիջեւանի Ինքնավար Հանրապետություն» հայտարարված վարչատարածքից տեղահանված հայերի եւ նրանց սերունդների ներկայացուցչական ժամանակավոր մարմին՝ մինչ առաջիկա ընդգրկուն ընտրություններով այդ մարմնի առավել ամբողջական կազմի ձեւավորումը: Անիրավազոր է ճանաչում 1921 թ. մարտի 16-ի ռուս-թուրքական պայմանագրի հիման վրա հայ ժողովրդին պարտադրված Նախիջեւանի Հանրապետությանը վերաբերող կետերը: ՀՀ ԱԺ-ին հորդորում է չեղյալ հայտարարել 1921 թ. հոկտեմբերի 13-ի Կարսի պայմանագրի՝ Հայաստանին վերաբերող կետերը եւ հատուկ ուղերձով դիմել ՌԴ խորհրդարանին՝ ուժը կորցրած ճանաչելու նույն թվի մարտի 16-ի ռուս-թուրքական «բարեկամության» պայմանագրի՝ Հայաստանին վերաբերող կետերը: ՀՀ նախագահին, ՀՀ ԱԺ-ին եւ կառավարությանը կոչ է անում տարբեր պետությունների, ՄԱԿ-ի, ԵԱՀԿ-ի, միջազգային իրավապաշտպան կազմակերպությունների հետ շփումներում արծարծել ՀՀ տարածքում եւ սփյուռքում բնակվող մոտ 400 հազար տեղահանված նախիջեւանցիների եւ նրանց սերունդների՝ Նախիջեւանի Հանրապետություն վերադառնալու, իրենց նախնիների բնակավայրերը, աղոթատները, գերեզմաններն ու հուշարձաններն այցելելու հնարավորություն ստանալու խնդիրը, Ադրբեջանի ղեկավարության հետ դիվանագիտական շփումներում քննարկելու Նախիջեւանի հարցը:

Այս «ինքնապաշտպանությունն» էլ «բացահայտեց» «Հայրենիք» շաբաթաթերթը

Օրերս Կապանի առաջին ատյանի դատարանում ավարտվեց մի դատավարություն, որին «Ազգը», դեպքերի բերումով, ավելի վաղ էր անդրադարձել, սակայն չհաջողվեց հետեւել դատավարության ընթացքին: «Ազգի» գլխավոր խմբագիրը 1999 թ. փետրվարի 11-ի համարում անդրադարձել էր Բոստոնի «Հայրենիք» շաբաթաթերթում տպագրված Արթուր Պասկալյանի նամակին, որը զայրույթով էր գրում հայոց բանակում տիրող բարքերի մասին: Առիթը՝ ծառայության ժամանակ սպանված քրոջ որդու՝ Ռուսլան Պասկալյանի մահն էր:

«Ազգի» խմբագիրը պատասխան նամակում անդրադարձել էր միայն սփյուռքում տարածվող թերթում Հայաստանի ներքին, ցավոտ հարցի արծարծման նպատակահարմարությանը: Հարազատին կորցրած հեղինակի համար անընդունելի էր այդ դիտողությունը եւ նա կրկին հանդես եկավ պատասխան նամակով («Ազգ», հունիսի 2)՝ լավատեսորեն արձանագրելով, թե կգա այն օրը, երբ հայորդիները հպարտությամբ կծառայեն հայոց բանակում: Միաժամանակ, արդար դատավարության եւ ճշմարտությունը բացահայտելու հույս էր հայտնում:

Տեղեկացնենք, որ զոհվածի մայրը՝ Էլվիրա Պասկալյանը, նույնպես գտնում է, որ գործին ընթացք տալու հարցում Բոստոնում տպագրվող «Հայրենիք» շաբաթաթերթի հրապարակումը շատ է օգնել: Տկն. Պասկալյանը նաեւ իր գոհունակությունը հայտնեց նախաքննական մարմնից ու Կապանի առաջին ատյանի դատարանից, որոնք, նրա ասելով, լիարժեք քննության առան որդու սպանության եւ երկու այլ տուժողների գործը: Իհարկե, որդեկորույս մայրն իր ներքին համոզմունքով գտնում է, որ դատարանին չհաջողվեց ճշմարտությունը բացահայտել եւ նախապես տրված «ինքնասպանություն» խաղաքարտը պահպանվեց նաեւ դատավճռում: Պատճառը նա համարում է հարցաքննված 15 վկաների վախվորած վկայությունները (մեկը նույնիսկ ուշաթափվել է ցուցմունք տալիս), որոնք դեռեւս ծառայության մեջ են գտնվում: Ինքը համոզված է, որ որդին կախվելու պատճառ չուներ, իսկ եթե մտածեր ինքնասպան լինելու մասին, նրա հսկողության տակ է գտնվել զինապահեստը՝ կրակոցով վերջ կդներ կյանքին: Ինչեւէ, դատարանը՝ դաժան ու թիրս վերաբերմունքով Ռուսլան Պասկալյանին ինքնասպանության մղելու մեղադրանքով 5 տարի 6 ամիս ազատազրկման է դատապարտել ենթասպա Արմեն Շմավոնյանին: «Ամբաստանյալ Շմավոնյանի գործողությունները շարքային Ռուսլան Պասկալյանի նկատմամբ առաջացրել են ծանր հետեւանքներ՝ հասցնելով նրան ինքնասպանության», ասվում է դատավճռում: Դատապարտյալ Արմեն Շմավոնյանը համաձայն չէ դատավճռին, նաեւ այս ձեւակերպմանը եւ պատրաստվում է բողոքարկել:

Ս. Պ.

Հիվանդները կստիպեն գրանցել «Արմենիկումը»

Եվ ֆինանսները կհոսեն Հայաստան

«Արմենիկումի» երեւան գալուց հետո շատերս սկսեցինք հույսեր փայփայել, թե շնորհիվ այդ հայտնագործության ֆինանսական մեծ միջոցներ կներհոսեն դեպի մեր երկիր: Միամիտս կարծիք կար, թե արդեն երկար տարիներ ծարավ իմունային համակարգն ուսումնասիրող աշխարհի լաբորատորիաները վերջապես թեթեւացած հոգոց կհանեն եւ դեղորայքը ձեռք բերելու համար մեծ-մեծ գումարներ կառաջարկեն: Բայց անցել են ամիսներ, իսկ գերտերություններից ոչ մեկը մեր «դուռը չի ծեծում»: Մինչդեռ «Արմենիկում» լրատվական-վերլուծական կենտրոնի ղեկավար Դավիթ Ասլանյանը համոզված է, որ «մենք չպետք է կուրծք ծեծենք եւ «Արմենիկումը» հրենք առաջ: «Արմենիկումն» իր ճանապարհը գտել է, իսկ մենք նրան ընդամենը օգնում ենք...»

– Նախքան դեղամիջոցի հայտնաբերումն ազդարարելը, «Արմենիկում» ծրագրի ղեկավարները սպասո՞ւմ էին նման մերժողական արձագանք աշխարհի կողմից:

– Նման արձագանք սպասվում էր: Թեեւ եթե հաշվի առնենք, որ լրատվական-քաղաքական աշխատանքներ գրեթե չէինք իրականացրել, դրական արձագանքը նույնիսկ գերազանցեց մեր սպասելիքները. այսօր մեզ դիմում են աշխարհի տարբեր երկրների հազարավոր քաղաքացիներ, իսկ մենք նրանց բոլորին ընդունել չենք կարող, եթե նույնիսկ ամբողջ Հայաստանի հիվանդանոցները վերապրոֆիլավորենք ՍՊԻԴ-ի (ՁԻԱՀ-ի՝ դիմադրողականության անկման վարակ) կենտրոնների:

– Ինձ ծանոթ արտասահմանցիներից քչերն էին լսել «Արմենիկումի» մասին: Քարոզչություն հիմա նո՞ւյնպես չեք իրականացնում:

– Այսօր դեռեւս լայն ինֆորմացիոն «հարձակման» չենք անցնում: Սակայն օրերի հարց է այդ գործընթացն սկսելը: Դա մեր կենտրոնի գործունեության հիմնական ուղղությունն է: Օրերս արդեն տեղադրել ենք մեր պաշտոնական website-ը Ինտերնետում, www.aids-armenicum.com հասցեով:

– Ի՞նչ տեղաշարժեր կան «Արմենիկումն» այլ երկրներում պաշտոնապես ճանաչել տալու գործում եւ ի՞նչ խոչընդոտներ:

– Ծրագրի ղեկավար Լեւոն Գեւորգյանն արդեն երկար ժամանակ ճակատամարտ է տալիս չընդունողների եւ արհամարհանքով վերաբերվողների դեմ: Եվ հասել ենք նրան, որ «Արմենիկումի» փաստաթղթերն ու անվանումը գրանցվել են Վիեննայի կոնվենցիայի անդամ բոլոր 48 երկրներում: Այժմ էլ կան պետություններ, որոնք համագործակցելու ցանկություն են հայտնել: Դրանք երկրորդական երկրներ չեն, սակայն անունները կիմանաք համագործակցության շուրջ կոնկրետ որոշումներ ընդունելուց հետո միայն:

– Այսինքն՝ սպասե՞նք, որ մեր «հրաշքը» կընդունվի աշխարհում:

– Բնականաբար մեզ այդքան հեշտ ճանապարհ չի սպասվում: Սակայն ո՞րն է «Արմենիկումի» ընդունելը, որ պաշտոնապես կգրանցե՞ն, թե՞, որ հիվանդները ծեծում են Հայաստանի դուռը:

Ես կարծում եմ՝ երկրորդը. կգրանցվի՞ «Արմենիկումը» տարբեր երկրներում, դա ոչ այնքան մեր, որքան իրենց մտահոգության առարկան է: Եվ նրանք վաղ թե ուշ այդ քայլը կանեն: Հիվանդները չեն սպասում, նրանք կամ կստիպեն իրենց կառավարություններին՝ ընդունել դեղանյութը, կամ պարզապես կդիմեն մեր օգնությանը: Իսկ մենք դեռ պետք է բանակցություններ վարենք՝ ապահովելու անվտանգության երաշխիքները եւ ճշտելու ամեն մի փոքրիկ դետալ:

Ունենք նաեւ ներքին խնդիրներ. հրատապ լուծում է պահանջում հիվանդներին տեղավորելու հարցը: Հարավ-արեւմտյան թաղամասում վերապրոֆիլավորվող 52 տեղանոց հիվանդանոցից բացի, ծրագրել ենք Զովեժում կառուցել մեր մասնագիտացված կլինիկան: Դա, ես չեմ վարանում ասել, կլինի աշխարհում իր տեսակի մեջ ամենամեծը՝ 1000 տեղանոց:

– «Արմենիկումը» ֆինանսական ներհոսք դեռ կբերի՞:

– Ֆինանսական ներհոսք կարելի է ակնկալել ցանկացած ռոպե: Բայց այսօր տարբեր պատճառներով սառեցրել ենք այն:

Ներկայումս անվճար բուժումը ոչ միայն դեղանյութի ինքնահաստատման եւ գովազդի, այլեւ մարդասիրական քայլ է: Թեեւ աշխարհում այլասերվել է ՁԻԱՀ-ի խնդիրը, եւ հզոր կազմակերպություններն ավելի շահագրգռված են հիվանդի գրպանի պարունակությամբ, մեր ծրագրի հիմքում միեւնույն էլ ընկած է եղել մարդասիրական մղումը: Դա, իհարկե, չի նշանակում, թե պատրաստվում ենք միշտ անվճար բուժել. ի վերջո փորձարկումները մեծ ծախսեր են պահանջել:

Իսկ ընդհանրապես, կարծում եմ, որ «Արմենիկումը» դեռ կդառնա մեր երկրում բարեփոխությունների խթանիչներից մեկը:

– Որքա՞ն կարժենա 1 հիվանդի բուժումը:

– Որքան կորոշեն՝ ապագայի հարց է: Համենայն դեպս մեր հայրենակից Գալուստի վրա ծախսվել է մոտ 35 հազար դոլար:

– Ներկա պահին քանի՞սն են փորձարկում անցել:

– «Փորձարկում» բառն արդեն տեղին չէ: Մեզ մոտ բուժվել են 110 հիվանդներ, որոնցից 25-ը գտնվում էին հիվանդության վերջին՝ C3 փուլում: Այդքանից չի գրանցվել ոչ մի մահ, առողջության վատթարացման եւ անգամ չբարելավվելու դեպք:

– Կարելի՞ է ասել, որ ՁԻԱՀ-ի պրոբլեմը հաղթահարված է:

– Ո՛չ: Մեր հիվանդների օրինակով կարող ենք ասել, թե ինչ հսկայական էներգիա է պահանջվում բուժման ընթացքում: Անհավատալի է, թե 3 ամսում կարելի է սպանել ՁԻԱՀ-ի վիրուսը: Բայց կգա ժամանակ, երբ այդ հիվանդությունը երկրորդական պլան կմղվի. «Արմենիկումի» ազդեցությունների մասին բոլորը վաղ թե ուշ կիմանան:

ՌՈՒԶԱՆ ՄԻՆԱՍՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱՌԱՋԱՐԿ

Հայկական ինքնության վկայագիր ամեն մի հայի

Հրապարակային առաջարկ՝ Երեւանում կայանալիք Հայաստան-սփյուռք համաժողովին

Առաջարկի հեղինակը՝ ճարտարապետ, զարգացման ծրագրավորման եւ քաղաքաշինության դոկտոր Էդուարդ Պալասանյանը, ծնվել է Իրանում: Այժմ ԱՄՆ-ի քաղաքացի է: Նա 1992 թ. նախագահել է Ամերիկայի հայկական համագումարի վարչությունը, 1993-95 թթ., երեք տարի ծառայել է Հայաստանում որպես «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի փոխտնօրեն եւ շինարարական բաժնի պետ: 1998 թ. հոկտեմբեր ամսից, երջանկահիշատակ Գարեգին Ա Ամենայն հայոց կաթողիկոսի հանձնարարությամբ, ղեկավարում է Երեւանի Ս. Գրիգոր Լուսավորիչ մայր եկեղեցու կառուցումը: Այս առաջարկն անգլերեն լեզվով զետեղվել է Ինտերնետի «Կոունկ» լրատվական հանգույցում, ս. թ. օգոստոսի 28-ին, որին դրականորեն անդրադարձել են բազմաթիվ սփյուռքահայեր:

Հայաստան եւ սփյուռք հարաբերությունների բարելավման եւ զարգացման մասին խոսելը, այն պայմաններում, երբ երկխոսության կողմերը տրամաբանության սահմաններում համահավասար հողի վրա չեն, անհեթեթ է եւ ապարդյուն:

Գործարարական, մշակութային, կրթական եւ այլ ասպարեզներում, շինիչ եւ արդյունավետ երկխոսության անցնելուց առաջ, անհրաժեշտ է հավասարակշռության բերել սփյուռքահայ անհատի եւ հայրենիքի ուղղակի հարաբերությունը, ի համեմատություն Հայաստանի ներկա սահմաններում բնակվող հայ անհատի Հայաստանի հետ ունեցած հարաբերության:

Հիմնահարցը

1. Յուրաքանչյուր հայ՝ անկախ իր ծննդավայրից, ներկա բնակավայրից կամ քաղաքացիությունից, ունի հայկական ինքնության անժխտելի եւ անօտարելի իրավունք:

2. Այդպիսի ինքնության հաստատումը պետք է լինի ավելին, քան անհատի անձնական հայտարարությունը: Դա պիտի ամրագրվի եւ հաստատվի թե իրավական եւ թե պաշտոնական հողի վրա:

3. Անկախ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության պարտականությունն է ձեւակերպել այսպիսի ճանաչումն ու նրա իրականացումը:

4. Երբ սփյուռքահայի եւ ներկա Հայաստանի սահմաններում բնակվող հայի փոխադարձ հարաբերությունները պիտի լինեն արդյունավետ եւ շինիչ, ապա դրանք պիտի հիմնված լինեն փիլիսոփայական եւ հոգեբանական տեսանկյունից հավասար հիմքերի վրա: Նրանց մեջ, այդ տեսակետից, բացարձակապես որեւէ տարբերություն չպիտի լինի:

5. Հայ ժողովրդի ճակատագիրը որեւէ անձի, որը հայ է կամ իրեն հայ է համարում, խնդիրն է:

Միջոցը

1. Յուրաքանչյուր ոք, ով ներկայացնում է վավերական փաստ, որ ինքը հայ է կամ ունի հայկական ծագում, պետք է ինքնաբերաբար, առանց հավելյալ քննության եւ բյուրոկրատական բարդությունների, Հայաստանի կառավարությունից ստանա **հայկական ինքնության վկայագիր՝ անձնագիր**: Այդպիսի վկայագիրը որեւէ բարձրաստիճան մարմնի կամ հաստատության վավերացմանը ենթակա չպիտի լինի: Այս անձնագիրը ներկայումս տրվող «Կացության հատուկ կարգավիճակ» կնիքը կրող Passport-ից տարբերվում է նրանով, որ համաձայն Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության, Passport-ը տրվում է որեւէ անձի՝ անկախ նրա ազգությունից կամ ազգային արմատներից, իսկ առաջարկվող անձնագիրը մենաշնորհն է լինելու միայն հայ անհատների եւ չի ծառայելու որպես արտերկրում ճամփորդելու միջոց կամ փաստաթուղթ:

2. Անձնագրի համար որեւէ վճարում, բացի թղթաբանության ծախսերից, չպիտի պահանջվի, ինչպես դա արվում է հայաստանաբնակ հայերի դեպքում:

3. Անձնագիրը տվյալ անձին պիտի տա հետեւյալ արտոնությունները՝

■ Հայաստան մուտք գործել առանց մուտքի հատուկ արտոնության (վիզա) եւ Հայաստանում մնալ ցանկացած տեւողությամբ:

■ Ընձեռել արտոնություն վարելու եւ կատարելու որեւէ օրենքով հաստատված գործարք, ճիշտ այնպես, ինչպես արտոնված է որեւէ Հայաստանի քաղաքացու:

4. Քվեարկելու եւ ընտրվելու իրավունք տալ անձնագիր կրող որեւէ անհատի հետեւյալ պայմաններով՝

■ Գրանցված լինել Հայաստանում:

■ Ֆիզիկապես բնակված լինել Հայաստանում նախորդ երեք տարիների ընթացքում, նվազագույնը յուրաքանչյուր տարվա երեք քառորդը, այսինքն՝ տարին ինն ամիս: Այս պայմանը կարող է ենթակա լինել փոփոխության՝ համաձայն ընտրական աշխատակարգի:

Հայաստանում բնակված տարիների համար վճարած լինի համապատասխան եկամտահարկ:

Ծանոթություն 1. Ուսանողներն ու տանտիկինները, եկամտաբեր աշխատանք չվարելու դեպքում, պետք է ազատ լինեն հարկ վճարելու նախապայմանից:

Ծանոթություն 2. Հայաստանում գործարարությամբ զբաղվելը նախապայման չպիտի լինի, քանզի անհատը կարող է լինել թոշակառու, ուսանող կամ տանտիկին եւ չզբաղվել գործարարությամբ, որպեսզի դրությունը նրան քաղաքացիական պարտականություններից զրկի:

Վերը նշված անձնագիրը քաղաքացիություն չի նշանակում, հետեւաբար չի կարող համարվել «երկքաղաքացիություն» եւ չի կարող հակասել օտար երկրների քաղաքացիության օրենքներին: Անհատը կարող է լինել որեւէ երկրի քաղաքացի եւ միեւնույն ժամանակ ունենալ մի փաստաթուղթ, որը հաստատում է նրա ծագումը՝ հայ լինելը:

Համենայն դեպս, որեւէ հակասություն վերոհիշյալ կարգավիճակի եւ անհատի քաղաքացիության երկրի օրենքների հետ Հայաստանի Հանրապետության խնդիրը չի կարող լինել: Ուրիշ խոսքով, եթե նույնիսկ կա այդպիսի հակասություն, ապա դա դիմող անհատի խնդիրն է: Նա պիտի, իր պատասխանատվությամբ ընտրություն կատարի իրեն ընձեռված օրինական հնարավորությունների դաշտից:

Անձնագրի էությունն ու նրան վերաբերող եւ այն գործադրող աշխատակարգը պետք է վավերացվեն Հայաստանի ԱԺ-ի կողմից ու ամրագրվեն Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության մեջ՝ որպես բարեփոխում:

ԷԴՈՒԱՐԴ ՊԱԼԱՍԱՆՅԱՆ

Պետությունն ազգային ողջ ժառանգության իրավատերն է

Նաեւ՝ ժողովրդի պատմական հիշողության մշտարթուն պահապանը

Երիտասարդ լրագրող Լուսինե Պետրոսյանը շտապել է հասարակական լսարանին հրամցնել մի բավական ընդարձակ հոդված՝ «Փայտահատության ավանդույթները քաղաքական մտածողությունում» (ճիշտ կլիներ «մտածողության մեջ») խորագրով («Առավոտ», 10.09.1999 թ.), ուր արծարծված են հայրենիք-սփյուռք հարաբերությունների շատ զգայուն հարցեր եւ, ըստ իս, արտահայտված են խիստ վիճելի, եթե չասեմ՝ վտանգավոր տեսակետներ:

Ի՞նչ կարելի է մակաբերել Լուսինե Պետրոսյանի հրապարակումից:

1. Արեւմտահայաստանը, ըստ հեղինակի տրամաբանության, ոչ թե բոլոր հայերիս կորուսյալ հայրենիքն է, այլ միմիայն սփյուռքահայերի, առնվազն միջազգային իրավունքի տեսակետից: «1920-ին Սեւրի դաշնագրով, ընդգծում է Լուսինեն, միջազգայնորեն ճանաչվեց ցեղասպանության վերապրողների իրավունքը՝ հայրենադարձվելու եւ ԱՄՆ նախագահ Վուդրո Վիլսոնի նախանշած վեց վիլայեթներում հայկական պետականություն հաստատելու: Սեւրի դաշնագիրը չկենսագործվեց...»:

Այսինքն ի՞նչ: Միայն այսօրվա սփյուռքահայե՞րն են «ցեղասպանությունը վերապրողներ» կամ նրանց ժառանգներ, միայն նրա՞նց վրա կարող է տարածվել Սեւրի դաշնագրով վերապահված «հայրենադարձվելու եւ վեց վիլայեթներում հայկական պետություն հաստատելու» իրավունքը, եթե գա օրը եւ այդ դաշնագիրը հանվի պատմության զզրոցներից: Հայաստանի Հանրապետության այսօրվա քաղաքացիների մեջ ցեղասպանությունից հրաշքով վերապրածների ժառանգներ չկա՞ն: Ո՞վ է հաշվել այդպիսիներին: Եթե ես՝ կարսեցի ժախենց Մկրտիչի հոշոտված գերդաստանի շառավիղս, հանձին Հայաստանի Երրորդ Հանրապետության այժմ ունեմ իմ անկախ պետականությունը, ուրեմն կորցնո՞ւմ եմ երբեւէ պապերիս հողը վերադառնալու, այնտեղ իմ պետականությունն ստեղծելու, իսկ ավելի ճիշտ՝ բռնությամբ խլված պատմական հայրենիքիս մեծ մասը հայրենի պետությանը միացնելու իրավունքս: Ա՞յս է երիտասարդ լրագրողուհու թեզի թաքուն ենթատեքստը: Բայց սա այլ բան չէ, եթե ոչ Հայաստանի Հանրապետությանն այժմ եւ առհավետ մերժել իբրեւ ազգային ողջ ժառանգության իրավատեր հանդես գալու իրավունքը, հայտարարել, թե մեր ներկայիս պետությունը միմիայն այն հողերի վրա իրավասություն ունի, որի վրա կազմավորվել է: Այդ դեպքում ուղղակի հարցականի տակ է դրվում նաեւ արցախահայության ազգային-ազատագրական պայքարին, մայր հայրենիքի հետ վերամիավորվելու նրա ձգտումներին զորավիգ կանգնելու մեր պարտքն ու պարտականությունը:

2. Անդրադառնալով մեր ազգային պահանջատիրությանը, Լուսինեն գրում է. «Անկախ պետականության վերականգնումը խանդավառեց ոչ միայն հայաստանցիներին, այլեւ սփյուռքահայերին: Ավանդույթի ուժով հայկական պետությունը սկսեց դիտվել ազգային իղձերի (այն է՝ հողային պահանջատիրության) կենսագործման հարթակ: Մինչդեռ նման դերակատարություն Հայաստանի Երրորդ Հանրապետությունը ոչ այժմ, ոչ էլ երբեւէ ապագայում ունենալ չի կարող»:

«Խե՜ղճ» սփյուռքահայեր: Տեսնո՞ւմ եք, ի՞նչ «սխալ» եք արել, որ խանդավառվել եք... Հայաստանի անկախությամբ: Միեւնույն է, ձեր հույսը «զուր» է. այս պետությունը «ազգային իղձերի կենսագործման հարթակ» չի լինելու, «ոչ այժմ, ոչ էլ երբեւէ ապագայում» այդպիսի դերակատարություն չի ստանձնելու: Ինչո՞ւ: Ո՞րն է այս անսահման հոռետեսության հիմքը: Այն, որ «ռեւանշիստներին ժամանակակից աշխարհը չի հանդուրժում: Իսկ Երեւանը երբեք այնքան հզոր չի լինի, որ քամահրի միջազգային գործող սկզբունքները՝ առանց դիմագրավելու մի այնպիսի աղետ, ինչպիսին էր «ՆԱՏՕ-ն ընդդեմ Հարավսլավիայի» ռազմական գործողությունը Բելգրադի համար»:

Զարմացնում է դատողությունների կտրուկությունը: Ո՞վ է ասել, թե «Երեւանը երբեք այնքան հզոր չի լինի», ո՞ր Նոստրադամուսն է գուշակել սուրճի բաժակում: Ո՞վ է ներշնչել, թե մեր հայրենիքը բռնագրաված Թուրքիան մշտապես մեզնից ուժեղ է լինելու եւ երբեք չի քանդվելու՝ մինչեւ իր ոճիրը խոստովանելն ու փոխհատուցում տալու պատրաստակամությունը: Դատապարտվածության այս ի՞նչ բարդույթ է: Աշխարհում հավերժական ուժեղ անիրավներ չեն լինում, ոչ էլ՝ հավերժական խեղճեր: Վկան՝ մեր նորօրյա արցախյան գոյամարտը: 2000 տարի հրեաներն էլ աշխարհի ամենահալածված ազգն էին, իսկ հիմա աշխարհ են դղրդացնում: Հոլոքոստի ո՞ր զոհը կարող էր դա երեւակայել ընդամենը կես դար առաջ: Եվ վերջապես ինչո՞ւ ենթադրել, թե աշխարհի ժողովուրդների հարաբերությունները հավերժորեն կարգավորվելու են ջունգլիի օրենքով: Ինչո՞ւ կարծել, թե պատմական արդարությունը վերականգնելու կեցվածքը մշտապես դիտվելու է իբրեւ «ռեւանշիզմ», ինչո՞ւ այդ պիտակը նախապես փակցնել մեր ճակատին: Մանավանդ, հողային պահանջատիրությունն այսօր մեզ համար կոնկրետ պետական քաղաքականության խնդիր չէ, այլ՝ գաղափարախոսության:

3. Հայրենիք-սփյուռք հարաբերությունների առումով հեղինակը մատնանշում է երեք հայեցակարգ. «Առաջինը՝ անտեսելով աշխարհագրական մասնատվածությունը, միեւնույն խնդիրները դնել հայության բոլոր հատվածների առջեւ: Փայտահատության ավանդույթների վրա հիմնված այդ մտածողության կրողները եղել են Ավետիս Ահարոնյանն ու Պողոս Նուբար Փաշան Վերսալյան վեհաժողովում, Ռոբերտ Քոչարյանը, Վարդան Օսկանյանը եւ բազմաթիվ այլ գործիչներ մեր օրերում»: Ուսուցանելու մեջ որտեղի՞ց այսքան փութաջանություն մի դեռահաս աղջնակի մեջ: Ինչ վերաբերում է «փայտահատության ավանդույթներին», ապա դրանք առկա էին հենց երկրորդ հայեցակարգում, երբ «ընկալվում էր, թե պետությունը նշանակում է բեկում եւ ավարտ ազգային-ազատագրական երթում: Պետության հռչակումով պետք է տեղափոխվել պետական չափանիշ-արժեքների հարթություն եւ մնացյալը ստորադասել պետական շահերին: Այս մտայնության կրողը Լեւոն Տեր-Պետրոսյանն էր եւ հայաստանյան լիբերալ ուժերի ղեկավարները»:

Դիտարկումը ճիշտ է մասամբ (քանզի շատ թեական է նրանց լիբերալիզմը), թաքուն հիացումը՝ սխալ: Այս մոտեցումը Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի եւ նրա գործընկերների մեծագույն սխալներից մեկն էր: Դա մայր ժողովրդի «ազգային-ազատագրական երթերից» հայրենի պետությունն անջրպետելու, խորթացնելու փորձ էր՝ անվերապահորեն դատապարտված: Քանզի ո՞ւմ է պետք այն պետությունը, որն իր ժողովրդի ամենանվիրական իղձերին տեր կանգնելը չի դիտում իբրեւ «պետական շահ», փորձում է «բեկում եւ ավարտ» ազդարարել ժողովրդի շատ մեծ հատվածի օրինական տենչերին: Այդպիսի ազգային պետությունը գոյատեւել չի կարող: Հակառակ նույնիսկ իր կառավարողների կամքի, պետությունը չի կարող խուսափել ժողովրդի պատմական հիշողության պահապանի վիթխարի բարոյական պատասխանատվությունից: Պետության գոյության փաստն իսկ նրան դարձնում է համազգային իղձերի իրականացման փարոս: Հենց սրանով է նա համայն հայության սիրո եւ գուրգուրանքի առարկան, այստեղ է նրա գալիք հզորության առհավատչյան: Հայաստանի Հանրապետությունը միայն հայաստանաբնակներինը չէ, բոլոր նրանցն է, ովքեր իրենց հայ են զգում եւ հայրենիքն ունեն իրենց հոգիներում:

ՌԱՖԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

միջազգային

Կիրակի, սեպտեմբերի 12-ի երեկոյան, երկշաբաթյա ծանր մարտերից հետո ռուսական զորքերը վերջապես իսլամ գրոհայիններից ազատագրեցին Դաղստանի Չաբանմախի եւ Կարամախի գյուղերը: Ի պատասխան, Մոսկվայի Կաշիրսկի պողոտայում նույն գիշերը որոտաց նոր պայթյուն՝ փլուզելով 5 հարկանի մի նոր բնակելի շենք: Սեպտեմբերի 13-ը նախամասին է, այլեւ ողջ Ռուսաստանն իբրեւ քրեապետություն ներկայացնելու ձգտումը: Նույնիսկ ԱՄՆ պետքարտուղարի տեղակալ Սթրոբ Թալբոթն է հայտարարել, թե դա գործնականում իր երկրի պաշտոնական տեսակետն է: Ռուսական լրատվամիջոցները հակված են այս ամենը համարելու ԱՄՆ-ում ծավալված նախընտրական պայքարի արդյունք: Իբր հանրապետականները այս կերպ էր... Բորիս Բերեզովսկուն: Այս «չար հանճարը», իբր, դիտավորյալ «սարքել» է չեչեն գրոհայինների մուտքը Դաղստան, որպեսզի կրկին «պահանջվի խաղաղարար Ալեքսանդր Լեբեդը», որն այժմ Կրասնոյարսկի նահանգապետն է, նախագահության թեկնածուներից մեկը եւ վայելում է Բերեզովսկու համակրանքը: Սվանիձեի այս դիտարկումը անուղղակիորեն հաստատող փաստարկ էր դաշտային հրամանատարները, «որտեղ այլեւս ոչ ոք չկար»: Նույն խաղը խաղացվել է նաեւ Չաբանմախի եւ Կարամախի գյուղերում, Նովոլակսկոյեի շրջանում: Բանակն ի վիճակի էր շատ ավելի արագ ավարտելու դրանց ազատագրումը, եթե ձեռքերը կապված չլինեին:

Փաստորեն այս տեսակետը պաշտպանում էր նաեւ Բորիս Բերեզովսկու ձայնափողը՝ ОРТ-ի մեկնաբան ը, որ այդպես կլինի նաեւ վաղը:

Վերջապես, մի՞թե հնարավոր է ուժի գործադրմամբ քաղաքական հարց լուծել: Չեչնիայի համատարած ռմբակոծությունները, անշուշտ, կհրահրեն պատասխան միջոցառումներ, գրոհայինները կճեղքեն-դուրս կգան Ղզլարի, Բույնակսկի, անգամ՝ Մախաչկալայի ուղղությամբ: Եվ հրդեհը կծավալվի օրակարգի հարց դարձնելով Կովկաս

ԴԻՏԱՍԱՆՅԱՆ ՃԳՆԱԺԱՄ

Ռուսաստանն աշխարհի համար շատ վտանգավոր «խաղալիք» է

գահ Ելցինի որոշմամբ սգո օր էր հայտարարված ողջ Ռուսաստանում՝ ավելի վաղ տեղի ունեցած Բույնակսկի եւ Մոսկվայի ահաբեկչական պայթյունների զոհերի հիշատակին: Եվ ահա, սգո օրը նոր սուգ բերեց իր հետ: Նախօրեին վարչապետ Պուտինը հայտարարում էր, թե այդ պայթյունների ետեւում կանգնած են Կովկասը Ռուսաստանից անջատելու ճանապարհով տարված իսլամ ահաբեկիչների միջազգային կազմակերպությունները: Անշուշտ, Պուտինի տեղեկատվությունն ավելի համապարփակ է, եւ այդպես հայտարարելու համար նա բավականաչափ հիմքեր ունի: Բայց այդ դեպքում ինչո՞վ բացատրել, որ միջազգային ահաբեկիչների փաստացի պատերազմը Ռուսաստանի դեմ ժամանակային առումով ուղղակի համընկավ Արեւմուտքում ծավալված հակառուսական քաղաքական պատերազմին: Խոսքը ոչ միայն նախագահ Ելցինին եւ նրա մերձավորներին կոռուպցիայի մեջ մեղադրելու փորձում են վարկաբեկել դեմոկրատների նախագահական թեկնածու, այժմյան փոխնախագահ Ալբերտ Գորին, ակնարկելով, թե նա տարիներ շարունակ եղել է կոռումպացված ռուս պաշտոնյաների աջակիցներից մեկը: Բայց չէ՞ որ Սթրոբ Թալբոթը... հանրապետական չէ, դեմոկրատների ներկայիս վարչակազմի ամենեւին էլ ոչ երկրորդական դեմքերից է: Իսկ դրանից կարելի է մակաբերել, որ Մոսկվայի դեմ ծավալված ահաբեկչական պատերազմն ու քաղաքական արշավը, շատ հնարավոր է, համաձայնեցված են, թելադրված միեւնույն կենտրոնից, իբրեւ ընդհանուր պլանի բաղկացուցիչ մասեր:

Մոսկովյան շրջանակներում չեն բացառում նաեւ, որ այդ պլանը մշակվել է... բուն Մոսկվայում, դարձյալ նախընտրական նկատառումներով: Սեպտեմբերի 12-ի երեկոյան РТР հեռուստաընկերության մեկնաբան Նիկոլայ Սվանիձեն իր «Հայելի» ծրագրով ուղղակի մատնանշում հրամցվում նաեւ այն, որ վարչապետ Պուտինը սեպտեմբերի 11-ին հրապարակավ նշում էր, թե «Խասավյուրտի համաձայնությունները չեչենները չեն պահպանում», դրանով իսկ փորձելով հարվածել Ալեքսանդր Լեբեդին, որի ստորագրությունն է դրված խասավյուրտյան հայտնի համաձայնագրերի տակ, երբ նա ՌԴ Անվտանգության խորհրդի քարտուղարն էր: Ցնցող էր Սվանիձեի եւս մեկ բացահայտումը. մոսկովյան ինչ-ինչ չինովնիկներ բանակին ուղղակի «թույլ չեն տվել» արագորեն ոչնչացնել Դաղստանի Բոթլիխի շրջան ներխուժած Շամիլ Բասաեւի զինյալներին: Օգոստոսի 21-ին Բասաեւի զորամասերը անարգել, լապտերները վառած մեքենաների շարասյունով դուրս են եկել հարվածի տակից եւ ապահով անցել Չեչնիա, իսկ դրանից հետո երբեք օր շարունակ դաշնային զորքերը զբաղվել են միայն «գրոհայիններին ոչնչացնելու իմիտացիայով»՝ ռմբակոծելով ու գնդակոծելով հակառակորդի Սերգեյ Դորենկոն «Ժամանակ» ծրագրի իր կիրակնօրյա թողարկման մեջ, երբ մատնանշում էր, թե ինչո՞ւ մարտերի շրջանում չկան 300 միլիմետրանոց մեծ հզորության թնդանոթներ, ժամանակակից տանկեր, փառաբանված «Ակուլա» մարտական ուղղաթիռներ: Դորենկոն կովկասյան նոր պատերազմի ուղղակի կոչ էր անում՝ ռուսական հասարակական կարծիքը նախապատրաստելով Չեչնիայի տարածքի համատարած ռմբակոծությունների:

Բայց ի՞նչ կտա դա ռուսներին: Կովկասը եռում է, քաղաքացիական պատերազմի նախաշեմին է Կարաչաեւո-Չերքեզական հանրապետությունը: Դաղստանցիները, ժողովրդական աշխարհազորի անվան տակ, զինվում են: Ո՞վ կարող է երաշխավորել, թե այդ զենքը չի գործադրվելու... ռուսների դեմ: Իրո՞ք դաղստանցիների մեծամասնությունը տրամադրված է չեչենների դեմ, ինչպես տարփողվում է այսօր: Եթե դա նույնիսկ ճիշտ է, ապա ո՞ւր է երաշխիմիջազգային խաղաղարարներ մտցնելու անհրաժեշտությունը: Մոսկվան երբեք դրան չի համաձայնի. լավագույն դեպքում Ելցինն իսկապես հրաժարական կտա, ինչպես տարփողվում է ահա արդեն երկու շաբաթ (մատնանշվում է նույնիսկ կոնկրետ ամսաթիվը՝ սեպտեմբերի 19-ը) եւ այդ դեպքում միայն Աստված է հայտնի՝ ո՞վ, ո՞ր ուժի ներկայացուցիչը իշխանության կգա Ռուսաստանում: Եվ դա շատ ավելի աղետալի չի՞ լինի, արդյոք, ողջ աշխարհի համար: Ռուսաստանը շատ վտանգավոր «խաղալիք» է, որպեսզի որեւէ մեկն իրեն թույլ տա նրա ճակատագրի հետ կատակ անելու շռայլությունը: Ստեղծված պայմաններում ԱՄՆ-ի եւ համաշխարհային հանրության համար ամենից ավելի խելացի մոտեցումը կլիներ միջազգային ահաբեկչության դեմ պայքարում Մոսկվային զորավիգ կանգնելը, քան թե նրա նեղ վիճակից օգտվելու գայթակղությունը:

ՌՈՒԶԱՆ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

Գտնված է ճիշտ ուղղությունը

Սկիզբը էջ 1

Բալթյան-սեւծովյան տարածքի երկրների ղեկավարների գագաթաժողովը Ուկրաինայի նախագահը որակեց որպես աննախադեպ իրադարձություն: Մասնակից երկրների ներկայացուցչականությունը, ունեցած տարբեր տնտեսական, սոցիալական մակարդակը, եվրոպական գործընթացներում ընդգրկվածության տարբեր աստիճանը, դրանց ներկայացրած միջազգային կառույցների լայն դաշտը պայմանավորեցին համաժողովում քննարկված հարցերի տարողությունն ու արդիականությունը: Պետք է արձանագրել, որ համաժողովի առնչությամբ Բալթյան-սեւծովյան երկրների ղեկավարների գնահատականները հիմնականում համահունչ էին: Ըստ ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի, միայն այս փաստը, որ Յալթայում այդքան մեծ թվով երկրների ղեկավարներ են հանդիպել, հնարավորություն ստացել շփվելու միմյանց հետ, համաժողովն արդեն չի կարող չծառայել տարածաշրջանային համագործակցության ու խաղաղության: Նրա գնահատմամբ, քննության էին առնվել ներկայիս միջազգային կյանքի ամենահրատապ խնդիրները եւ այն հանգամանքը, որ ամբողջության մեջ բոլորի մտքերի վեկտորը գործնականում համընկնում էր, երաշխիք է, որ գտնված է շարժման ճիշտ ուղղությունը:

Դեռ վաղ է խոսել համաժողովի աշխատանքային մարմինների ստեղծման մասին: Նախաձեռնողները, թերեւս ժամանակի հետ կանեն համապատասխան առաջարկներ, քանզի այսօր առավել կարեւորում են հյուսիս-հարավ առանցքի զարգացումը: Մասնակից երկրները միավորված են ԵԱՀԿ շրջանակներում եւ, ինչպես համաժողովի ավարտին կազմակերպված մամուլի ասուլիսի ժամանակ նշեց Ռոբերտ Քոչարյանը, համագործակցության նոր ձեւերը, որոնք հաստատվում են, չպետք է խառնվեն, այլ հարկ է, որ օգնեն իրար: Ըստ նրա, կարեւորն այն է, որ բոլորը հասկանում են, որ Յալթայի համաժողովն ուղղված չէ ինչ-որ մեկի դեմ, այլ հանուն ինչ-որ գաղափարի: Իսկ աշխատանքային կառույցների ստեղծումը կարող է տեղի գալ այսօր ձեռքբերածի վրա: Ի դեպ, պատասխանելով «Ազգի» հարցին՝ նման կառույցների աննպատակահարմարության մասին նշեց նաեւ Լատվիայի նախագահ Վայրա Վիկե-Ֆրեյբերգան:

Համատեղ հայտարարության ժամանակ մասնակից երկրների ղեկավարները պատրաստակամություն հայտնեցին 1997 թվականի Վիլնյուսյան եւ Յալթայի համաժողովների ոգուն համապատասխան կանոնավոր երկխոսություն ծավալել Բալթյան-սեւծովյան տարածքի բոլոր երկրների հետ:

Երկկողմ հանդիպումներ

Համաժողովի շրջանակներում նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանն առաջին երկկողմ հանդիպումն ունեցավ Վրաստանի նախագահ Էդուարդ Շեւարդնաձեի հետ: Քննարկված հարցերի թվում խոսվել է նաեւ առաջիկայում (սեպտեմբերի վերջ-հոկտեմբերի սկիզբ) Վրաստանի նախագահի Հայաստան կատարելիք պաշտոնական այցի, ինչպես նաեւ հոկտեմբերի առաջին տասնօրյակում Անդրկովկասի երեք հանրապետությունների վարչապետների՝ Թբիլիսիում կայանալիք հանդիպման մասին:

Ռոբերտ Քոչարյանը երկկողմ հանդիպումներ ունեցավ նաեւ Բուլղարիայի նախագահ Պետր Ստոյանովի (դեկտեմբերի առաջին կեսին ծրագրված է նրա այցը Երեւան), Մոլդովայի նախագահ Պետր Լուչինսկու, Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւի հետ: Վերջինիս նախորդել էր ՀՀ արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանի՝ ադրբեջանցի իր գործընկեր Թոֆիկ Զուլֆուգարովի հետ զրույցը:

Հայաստանը չի պատրաստվում փոխել իր սկզբունքային մոտեցումները

Համաժողովի ավարտին հաջորդած երկրների նախագահների տված առանձին մամուլի ասուլիսներից ամենաբազմամարդը Հայաստանի նախագահինն էր: Հեյդար Ալիեւը, ինչպես խոսակցություններից պարզվեց, վատառողջության պատճառով լրագրողներին չհանդիպեց, եւ վերջիններս շտապում էին Ռոբերտ Քոչարյանից իմանալ երկու նախագահների հանդիպման մանրամասները:

Մինչ դրանց ներկայացնելը, պատմենք Օսկանյան-Զուլֆուգարով հանդիպումից, որ մեզ ներկայացրեց ՀՀ արտգործնախարարը:

Ժնեւյան հանդիպումից հետո նախագահներն արտգործնախարարներին հանձնարարել էին ճանապարհներ որոնել բանակցությունների վերականգնման համար: Յալթայում տեղի ունեցավ Օսկանյան-Զուլֆուգարով առաջին հանդիպումը, որի ընթացքում փորձ է արվել միջոցներ գտնել մոտ ապագայում բանակցությունները սկսելու համար: Կան մի քանի խոչընդոտներ. սեղանի վրա դրված է համանախագահողների վերջին առաջարկությունը, որին, ի տարբերություն Հայաստանի եւ ԼՂՀ-ի, Ադրբեջանը չի համաձայնել: Այժմ երկկողմ շփումներում փորձ է արվում այդ փաստաթղթի շրջանակներում հասնել մի այնպիսի տարբերակի, որը որպես բանակցային հիմք ընդունելի կլինի բոլոր կողմերի համար: Միաժամանակ, Հայաստանը չի պատրաստվում որեւէ ձեւով փոխել այդ փաստաթղթի նկատմամբ իր սկզբունքային մոտեցումները:

Նշված ելակետից են ընթացել բանակցությունները, որոնք, ըստ Վարդան Օսկանյանի, թեեւ որեւէ արդյունք չեն տվել, սակայն կարելի է դրական սկիզբ համարել: Նրա գնահատմամբ, ադրբեջանական կողմի մոտեցումներում նկատվում է որոշ փոփոխություն. հիմա, ցանկություն կա գտնել բոլորի կողմից ընդունելի փոխզիջումային տարբերակ: Հարցը մնում է այն, թե փոխզիջում ասելով ով ինչ է հասկանում: Այժմ փորձ է արվում բնորոշելու, սահմանելու այդ փոխզիջումը: Փաստաթղթում կան կետեր, որոնց կտրականապես դեմ է Ադրբեջանը, այդ թվում՝ վիճարկվում է «ընդհանուր պետություն» եզրը: Որոշ ձեւակերպումներ հայկական կողմի համար են անընդունելի: Սակայն նոր տարբերակի մասին այլեւս խոսք չի գնում, այլ աշխատանք է տարվում եղածը դարձնել կողմերի համար ընդունելի փաստաթուղթ:

Օսկանյան-Զուլֆուգարով հաջորդ հանդիպումն ամենայն հավանականությամբ կկայանա ընթացիկ ամսվա վերջին Նյու Յորքում, ուր արտգործնախարարները կմեկնեն մասնակցելու ՄԱԿ-ի գլխավոր ասամբլեայի նիստին:

Երկու երկրների նախագահների Յալթայի հանդիպումը Ռոբերտ Քոչարյանը որակեց որպես հետաքրքիր քննարկում՝ որոշակի առաջընթացով: Այն եւս մեկ քայլ էր բանակցային գործընթացում: Ամենակարեւորն, ըստ ՀՀ նախագահի, այն է, որ Ալիեւի հետ պայմանավորվածություն կա ամրապնդելու հրադադարի ռեժիմը: Արդեն առաջիկա օրերին սահմանում կհանդիպեն երկու երկրների պաշտպանության նախարարները, որով կսկսվի շփման գոտու անվտանգության «շատ լուրջ» ծրագրի իրականացումը:

Կրկին քննության են առնվել Մինսկի խմբի բանակցային գործընթացի վերսկսման հարցը՝ առավել լայն ֆորմատով, Ղարաբաղի ապագայի, կարգավիճակի, հարակից խնդիրներ: «Կարծում եմ, որ մենք գնում ենք այն ուղղությամբ, որը մեզ թույլ կտա գտնել վերջնական լուծումը», ասաց ՀՀ նախագահը:

Լրագրողները Ռոբերտ Քոչարյանին հիշեցրին, որ Յալթայի համաժողովի ամբիոնից Ալիեւը կրկին առաջ քաշեց Ադրբեջանի կազմում Ղարաբաղին ամենալայն ինքնավարություն տալու մասին թեզը: Այստեղ նախագահը խորհուրդ տվեց մեր տարածաշրջանի քաղաքագետների հրապարակային ելույթները որոշակիորեն տարանջատել իրական տարվող քաղաքականությունից: Եթե Ալիեւի առաջարկած տարբերակը հնարավոր լիներ, թերեւս, հակամարտությունը չէր լինի:

ՀՀ նախագահը բավական հետաքրքիր եւ աշխատված անվանեց Մինսկի խմբի վերջին առաջարկը: Ըստ նրա, Եվրոպայում արդեն կան հակամարտությունների կարգավորման եղանակներ, որոնք նույնպես ուշադրության են արժանի: Մասնավորապես, նախագահն առանձնացրեց Դեյթոնի համաձայնագիրը: Վերջինս, չնայած բազմաթիվ քննադատություններին, աշխատեց եւ խաղաղություն բերեց: Այդ տարբերակում սկզբունքորեն, կարծես թե պահպանված է տարածքային ամբողջականությունը, բայց այնտեղ ոչ ոք ոչ մեկին չի կառավարում, ամեն ինչ գնում է հորիզոնական: Ըստ ՀՀ նախագահի, հակամարտ իրավաբանական կարգավիճակի սահմանման դեպքում, մնացած ամեն ինչ ածանցյալ է: Միջնորդների վերջին առաջարկում, սկզբունքորեն, աշխատում է այդ սխեման: Եթե այն Ադրբեջանի կողմից ընդունվեր, ապա այսօր կարելի կլիներ խոսել հակամարտության հետեւանքների, դրանց վերացման մասին, իսկ բուն կոնֆլիկտը, ըստ էության, կարգավորված կլիներ:

Ամեն դեպքում, Ռոբերտ Քոչարյանը կարծիք հայտնեց, որ այս փուլում կողմերը իրար շատ լավ են հասկանում:

Ըստ երեւույթին նախագահների հաջորդ հանդիպումները կկայանան ԱՊՀ առաջիկա, ինչպես նաեւ՝ ԵԱՀԿ ստամբուլյան գագաթաժողովների ժամանակ: Ներկա դրությամբ, անհրաժեշտության դեպքում պայմանավորվելու, հանդիպելու դժվարություն կողմերը չունեն:

digitised by A.R.A.R.@

Մշակույթ

Գյուտի որոնումներում

Սերգեյ Աղաջանյանը 70 տարեկան է

Այսօր շնորհավորենք: Կոմպոզիտորին, ջութակահարին, նվագավարին, մանկավարժին, ՀՀ արվեստի վաստակավոր գործչին, պրոֆեսորին... Այսինքն խոնարհվենք արվեստագետի անհատականության առջեւ եւ սկսենք մեր պատմությունը:

Երբ Ալեքս Պասմագյանը Թեհրանում սիմֆոնիկ նվագախումբ ղեկավարեց՝ ոգեւորված պատանիներն անունն «Ադայե Սիմֆոնին» դրին, այսինքն՝ «Պարոն Սիմֆոնիկ»: Չուզահետեւեր սիրում են նույն Թեհրանում մեծացած, Պասմագյանի խմբավարով երաժշտական իր գիտելիքների հիմքը դրած, Հայաստանում եւ այլուր այսօր ճանաչված կոմպոզիտորը, աշխարհի շատ երկրներում ճանաչված անուն է: Երաժշտական [illegible] է: Մի կտոր հացն էլ լուսանկար վաստակում: Վարպետ Վարդգեսի վկայությամբ՝ անհրաժեշտ [illegible] է: ժամ Տեր-Մերկերյանի, Արթուր Սուլթանյանի, Ջոն Գեւորգյանի հետ հաջակ են կազմել: Միասին են ե[illegible] նվագ է դառնում, նվագը՝ կերպար: Մենակատար, թե ան[illegible] Սերգեյը մեկ նոտայով է հե[illegible] [illegible] Մանա[illegible] երաժշտական [illegible] ջութակահար[illegible] [illegible] կազմել [illegible] խմբավարով են դիմել: Բա[illegible] [illegible], բայց շուտով վերապատվեց խաղաղացու կողմնորոշումը:

18 տարի առաջ երաժշտին արվեստի վաստակավոր գործչի կոչում շնորհեցին, հետո նա մանկավարժական ինստիտուտի, ապա կոնսերվատորիայի պրոֆեսոր դարձավ, մանկավարժությամբ ծանրաբեռնված՝ այնուհանդերձ շարունակեց հորինել, մշակել եւ... որ դարձյալ իր նորամուծությունն է՝ հնչյունավորել: Սա էլ հայոց հինավուրց ծեսագրերի լուսանցազարդումներից փոխառածն է, որ, ասենք, «Սկնա կռունկին» նոր թեւեր է տվել:

Առաջին ունկնդրի՝ Ալեքս Պասմագյանի հիացանքը կոմպոզիտորը «Թագվոր», «Ձայն» եւ «Լուռ ուրբաթ միտեր» խմբերգերով մայծառաց-

հայտնի ալիֆոնողների հեղինակ Սերգեյ Աղաջանյանն էլ լուսարտիս երեւակայությամբ «Աղայե Ալիֆոնոնի» դարձավ: Ալիֆոնողներն կարծես հնուց նշանավորի այն «տառատեսակներն» էին, որոնք ստիպեցին խորհել, որ այսօրվա հոբելյարը սկսնակ ջութակահար կամ դիրիժոր եղել է, բայց կոմպոզիտորը մայրել է միանգամից՝ հիմնով միաձայն մեղեդիները (մոնոդիաները), որ մեծամասամբ լսելով [illegible] են [illegible] տաղերով ու շարականներով, բազմաձայնել նորովի, առանց ամենայն ձայների միաձայն հիմքը խաթարելու, ակցենտով, որ կիրառելի է նաեւ արեւելքի այլ ժողովուրդների մեղեդիները բազմաձայնելիս: Այս գյուտի առաջին գնահատողն ու կնքահայրն Աղաջանյանի կոմպոզիցիայի [illegible] է՝ Էդվարդ Միրզոյանը: Գնահատման [illegible] յուրահատուկ [illegible] նաեւ նրանից հայտած կարծիքով են խոսակցել, եւ երբ հայ որոշ երաժշտագետներ այս երեւույթի կողքով են անցնում, ապա մի արեւելցի սիրով կտրուկ եւ կասի. «Սա իմն է»: Հայ երաժիշտը հոգ չէ, որ ավելի քան 30 տարի առաջ է գտել: Ասենք, [illegible] մարզերում նման դեպքեր շատ են եղել: Կորցրածի դառնությունն էլ հաճախ տարում չի լսվելու: Մինչդեռ գյուտն Աստծով է եւ — հանձնվի մի ողջ ազգին:

Նախ ծնվել [illegible] Թեհրանում ծնված մանչուկն է՝ վարպետ Համբարձումի որդին: Հայախոս ու հայեցի: Նկարում, ծաղրանկարում է, նկարածը հայերեն եւ պարսկերեն մաքուր է տալիս: Նկարների ցուցահանդեսը վերապատմում, հնչում է: Հետո ջութակն է՝ Թեհրանի կոնսերվատորիայի պրոֆեսորներ [illegible], Գրիգորյանի դասարաններում: Ուսուցումն [illegible] է, բազմաձայնը, [illegible] մի քանի տարում լրացվում, հանձնում է համաշխարհային գրականագործների կատարման եւ որ առավել հիացմունքի է՝ պատանի Սերգեյը Իրանում [illegible] ջութակի կոնցերտի առաջին կատարողներից է, գեղարվեստ [illegible] [illegible] երաժշտությունը, հետո Հայաստան, կոմիտասյան կոնսերվատորիա է եկել.

— Պատանի երեւանում կլրացնեմ,- ասում է, ջութակն առնում ձեռքն ու... Սովետական Միության սահմանը խախտում: Ստալինի օրոք: Կարծես, բանտարկում են, Ստալինից հետո ազատում, անցյալի խնդիրները՝ [illegible] մի քանի տարի վտանգի չէ, բայց չի տրտնջում: Երեւանի կոնսերվատորիայում Արամ [illegible] ճում է նվագախմբի, որ սիրողական [illegible] պրոֆեսիոնալ խնդիրներ է լուծում, նվագում համաշխարհային երգացանկի [illegible] մեղեդիները [illegible] [illegible] արտասահմանում: Խորհրդա-[illegible] ընկերության նախագահ [illegible] լսում է հայ [illegible] [illegible] «Ինձ թվաց, թե սիմֆոնիկ ինստիտուտը երաժշտական ֆակուլտետ էլ ունի»...

Իր ուսյալ դեմքն [illegible], անցյալ է, երեկոները, [illegible], [illegible] համար [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] մի ողջ [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], ոչ միայն իր [illegible], այլեւ հայ [illegible] շատերի մասին նա ծավալուն [illegible] կարդաց, ծանոթ[illegible] [illegible]. «Բայց, ոչ միայն ես եմ, այլեւ ազգային ամբողջ մի դպրոց, հայկական դպրոցը»... Վերջինիս բոլոր նյութերի նշանակումն էր՝ արեց: Թանկություն էր: Ռադիոյով տարիներ հնչելուց հետո՝ դարձյալ մնում է քարոզություն: Ժողովրդական երգերի նրբին շերտավորման շարքեր հետեւեցին այս քարոզությանը: Խմբերգ, ալիֆոնոնիա, թե Վաղարշակյանի ջութակներգից վերածած մի կանտատ, անտոր կառուցվածքով համերգ, մատչելի են նույնիսկ երաժշտությունից հեռու մարդկանց համար, օրինակ, Գառնիի տաճարի մոտ կանգնած ակամա ունկնդիր դարձած մի շինականի: Ես եմ տեսել: Լսեց, մոտեցավ նվագավարած հեղինակին եւ ասաց.

— Տղա ջան, ես սիմֆոնիան էսման լավ բան ա եղել, ու ես չէ՞մ իմացել:

Ժողովրդականությունը, հասկանում եմ, դեռ գնահատման լիարժեք չափանիշ չէ, բայց ակնառուպես հերոսի՝ նման գործերի ալիֆոնիկայում բարձր մակարդակն անվիճելի է նաեւ մասնագետների համար: Վերջապես, նա էլիտար պատումներ էլ ունի, որոնցից դաշնամուրի եւ քառյակի սոնատները կառանձնացնեի: Վերջինս՝ քառյակաթրինը, մասնավորապես: Բանն այն է, որ այս սոնատով հեղինակը միջազգային մի մրցանակ մտավ եւ հաղթեց: Հայ կոմպոզիտորներից առաջինը Սանկտ-Պետերբուրգում նա արժանացավ Պրոկոֆեւի անվան միջազգային մրցույթի առաջին մրցանակին:

70 տարեկան է, բայց զինանոցում վառոդ շատ ունի: Թե ժամանակին հոգսերը չլինեին՝ բազմազույն այլ հրավառություններ կսարքեր:

Հոգսերից մեծը երկրի վիճակն է, ժողովրդի աղքատությունը սեւացնելու ու մանց նկրտումները: Մեր հերոսն այստեղ պատմաբանի, խաղաղագետի գրիչ է բռնում եւ պարզ մտավորականներին հատուկ պարզերեններով պատմում իրողությունը: Հետո ներկայացնում է պարզ կակական ժողովրդական երգերի իր բազմաձայնումները՝ խմբերգային հիրավի գոհար մանրապատումներ: Թեհրանում կատարում, ոգեւորվում են:

Արեւելքի իմաստունի համբավը դեռ Աղաջանյանն է ծգում մարդկ երիտասարդ երաժիշտների, պարզապես՝ հայերի: Գալիս, խորհուրդներն առնում, հարստացած հեռանում են: Բարեկամ ժողովուրդների մշակութային յուրօրինակ մի կամուրջի նախագծողն ու կառուցողն էլ Սերգեյ Աղաջանյանն է:

Երկա՛ր ապրեք, մաեստրո, ապրեք եւ կերտեք:

ՎԱՐԴԻԺԱՆ ՊԼՈՒԶՅԱՆ

Նարե Հայկազյանի մնջախաղը

ՀՈԳՈՒ ՕՐԵՐ

Նարե Հայկազյանի մասին սկսեցին խոսել այն ժամանակ, երբ դեռ 15-16 տարեկան աղջիկ էր եւ հանդես էր գալիս Արսեն Փողադովի ղեկավարած մնջախաղի թատրոնում: Պիրկ, քարալիկ աղջիկը խոսում էր, ավելի ճիշտ՝ խոսում էր նրա մարմինը, եւ այդ «խոսքը» հոգու բարգմանություն էր, մարմնի ցուցադրում: Չգիտեմ, չեմ տեսել աշխարհահռչակ Այսեդոր Դունկանի կամ Մասա Չարիի ելույթները, բայց նրանց մասին հիշողություններում ավելի շատ օգտագործվում է «խորհրդավորություն» բառը: Իմ կարծիքով, նույն խորհուրդն է մեզ պարտադրում այսօր երեսնամյա այս կինը՝ Նարե Հայկազյանը, որը մարմնի մասին նյութեղեն, հաճախ ստորակարգ մեր պատկերացումները տանում, հասցնում է ոգեղեն մի եզերք: Տեսե՞լ եք Դոն Ասկարյանի «Ավետիք», Վիգեն Չալդրանյանի «Առաջին հայը» ֆիլմերը, ներկա եղե՞լ եք մնջախաղի թատրոնում Նարե Հայկազյանի ելույթներին: Խոսքով, բառերով չես ասի այն, ինչ ասել է Նարե Հայկազյանը:

— Սիրո կերպարը... Դժվար է այն մարմնավորել,- ասում է Նարեն: Հիմա մենք ենք իրեն վայելում, որովհետեւ ինքն արդեն մեզ վայելել է:

Այսպես է, որովհետեւ 15 տարի բեմի վրա, էկրանում (կինո եւ հեռուստատեսային) եղած կինն առաջին հերթին խոսել է Սիրո մասին եւ Սիրո համար, այն Սիրո, որ մարդուն մաքրում է գեհնաստարած կրքերից ու մտածումներից, բարձրացնում է մարդուն, ոգի է պարգեւում նրան:

...Գալիս, անցնում են ժամանակները: Արտիստները ծերանում, թողնում են բեմը, նույնիսկ թատրոններն են ծերանում եւ փքանց փոշիները կախվում վարագույրներից: Մնում է հիշողությունն արտիստի եւ թատրոնի մասին: Նարե Հայկազյանի պարագայում անչափ վաղ է այս մասին խոսելը: Սակայն արդեն կարելի է ասել, որ նա՝ Երեւանի մնջախաղի թատրոնի երիտասարդ արտիստուհին, արդեն ստեղծել է իր մասին լեգենդը: Յուրի Կոստանյանի բեմադրած «Արքայի երազ», Ստեփան Շահինյանի «Պասը» ներկայացումներում Նարե Հայկազյանը մեզ աներեւակայելի հեքիաթներ է պատմում մարդկային հոգու մասին եւ պատմում է մարմնի շնորհիվ: Ամենածանր ժամանակներում ապրող անեզր մարդիկ անգամ եթե չասեմ հայտնագործություն են անում, գոնե մաքրվում են գեհնամած մտածումներից:

Ու այս ամենը հրաշալի մի կնոջ՝ Նարե Հայկազյանի շնորհիվ:

ՍԵՐԳԵՅ ԳԱԼՈՅԱՆ

Այցելություն՝ մեծարժեք գրքով

Մայր հայրենիք Հայաստան է այցելել լիբանանահայ լրագրող, Բեյրութում հրատարակվող «Նաիրի» թերթի ֆրանսիական բաժնի տնօրեն Ալեքս Ալթունյանն իր տիկնոջ հետ: Նա որդին է սփյուռքահայ նշանավոր ճարտարապետ Մարտիրոս Ալթունյանի, որի նախագծերով Բեյրութում, Բաղդադում եւ հայահոծ այլ գաղթօջախներում կառուցվել են մի շարք եկեղեցիներ: Նշանավոր ճարտարապետը որդուն՝ Ալեքս Ալթունյանին, պատգամել է. «Այն, ինչին ես հասա մաշիկով, դու պիտի հասնես գրչով»:

Որդին կատարել է հոր պատգամը: Բեյրութում ֆրանսերեն լույս է ընծայել «Կորցրած ժամանակի վերագտնումը հորս հետ» գիրքը, որում ամփոփված են հոր նախագծերով կառուցված հոյակերտ եկեղեցիների եւ այլ կառույցների լուսանկարներն ու նրանց մասին համառոտ տեղեկագրերը:

Հայրենիք այցելելիս Ալեքս Ալթունյանն իր հետ բերել է նաեւ իր հեղինակած գրքի օրինակները: Արտասահմանյան երկրների հետ մշակութային կապի եւ համագործակցության հայկական ընկերությունում երեկ տեղի ունեցավ հանդիպում Ալեքս Ալթունյանի հետ: Այն կազմակերպել էին «Հայաստան-Լիբանան» եւ «Հայաստան-Ֆրանսիա» ընկերությունները:

Մեծարգո հյուրերին՝ Ալեքս Ալթունյանին, տիկնոջը՝ Շաքեին, ինչպես նաեւ ամերիկահայ ճարտարապետ-շինարար Միսաք Թեքելեկյանին եւ իր տիկնոջը՝ Թագուհուն ներկայացրեց կոմպոզիտոր, «Հայաստան-Լիբանան» ընկերության նախագահ Վարդգես Բալյանը: Լրագրող Ալեքս Ալթունյանը համառոտակի պատմեց իր գործունեության մասին, մասնավորապես խոսեց հորը նվիրված իր հրատարակած գրքի մասին:

ՀՐԱՉՅԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Երեւանի քաղաքապետարանի Հրաչյա Ղափլանյանի անվան դրամատիկական թատրոն

31-րդ թատերաշրջանի բացումը

Սեպտեմբեր

17-ին «Անվերջ վերադարձ» (Թատերական ֆանտազիա ըստ Պարույր Սեւակի, 2 գործողությամբ)

13-ին Նոր ներկայացում, Ժ. Բ. Մոլիեր, «Ակամա բժիշկ» (Երաժշտական կատակերգություն 2 գործողությամբ)

19-ին Վ. Շեքսպիր, «Ռոմեո եւ Ջուլիետ» (ողբերգություն 2 գործողությամբ)

23-ին Ն. Ադալյան, «Կինը եւ տղամարդը» (պիես 2 գործողությամբ)

Ներկայացումից առաջ տեղի կունենա գրողի «Կինը եւ տղամարդը» գրքի շնորհանդեսը:

24-ին Ա. Նիկոլայի «Սպանել սիրո համար» (կատակերգություն 2 գործողությամբ)

25-ին Մ. Տերտերի, «Ավտոբուս» (կատակերգություն 2 գործողությամբ)

26-ին Մ. Մոլաժոն «Ջառ» (սիրային կատակերգություն 2 գործողությամբ)

30-ին Գ. Գորին, «Մոռանալ Հերոստրատին» (տրագիկոմեդիա 2 գործողությամբ)

Ներկայացումների սկիզբը ժամը 18-ին
Հեռախոսներ՝ 52-47-23, 52-47-13
Թատրոնի գեղարվեստական ղեկավար,
ՀՀ արվեստի վաստակավոր գործիչ Արմեն Խանդիկյան

Ավանդական է դարձել եւ պետք է շարունակվի

«Եզակի երկուշաբթիներից մեկն է, որ սկսվում է դրականով», այսպես սկսեց իր զրույցը մշակույթի, երիտասարդության հարցերի եւ սպորտի նախարար Ռոլանդ Շառոյանը երրորդ սիմպոզիումի մասնակիցների եւ լրագրողների հետ:

Նախարարը կարեւորեց զանգվածային լրատվության միջոցների ներկայությունը եւ խնդրեց այսուհետ եւս մասնակցել այս օրինակ միջոցառումների լուսաբանմանը: Ծովոյ երրորդ սիմպոզիումը տեղի է ունենալու Ջերմուկում: Ցանկություն կա նմանատիպ միջոցառումներ անցկացնել հանրապետության բոլոր մարզերում: Ջերմուկի սիմպոզիումին մասնակցում են 10 գեղանկարիչներ: Հետաքրքիր է, որ մասնակիցների կազմը փոխվում է՝ ավելի բարձրություն եւ նոր լիցք հաղորդելու մտադրությամբ:

Միջոցառումը նպատակ ունի հնարավորություն տալ գեղանկարիչներին ավելի մեծ դիտարանի առջեւ ներկայանալու: Սա նաեւ բոլոր է տալիս սկսնակ նկարիչներին՝ շփվելու հայտնի արվեստագետների հետ: Սիմպոզիումի ժամանակ նվիրատվություններ են լինում, որոնց շնորհիվ հիմնադրված կգործեն եւ Հայաստանի Հանրապետության մարզերում պատկերասրահներ բացելու հնարավորություն կստեղծվի: Այս տեսանկյունից կարծում՝ վկան Արտաշատում եւ Սիսիանում բացված պատկերասրահները:

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ
Հյուսիսային համալսարանի 4-րդ կուրսի ուսանողուհի

«Երախտիքի տաճարի» համար

ԵՐԵՎԱՆ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Շիրակի մարզում նախատեսվում է կառուցել «Երախտիքի տաճար» հուշակոթող-թանգարան՝ որպես երկրաշարժից տուժած Հայաստանին ծեռք մեկնած միջազգային հանրությանը հայ ժողովրդի երախտագիտության խորհրդանիշ: Օրերս Գյումրու քաղաքապետարանը թանգարանի կառուցման համար «Անի» թաղամասում հատկացրել է 6 հեկտար հողատարածք: Ստեղծվել է նաեւ նույն անվամբ հասարակական կազմակերպություն, որի նպատակն է համայն հայությանը ներկայացնել այս ծրագրի կարեւորությունը եւ անհրաժեշտ միջոցներ հայթայթել կառույցի շինարարության համար:

«Տաճարը» շրջապատված կլինի հիշատակի այգով, որտեղ կհանգչի 1988-ի երկրաշարժի զոհերի հուշարձանը, կլինեն հյուրանոցային համալիր, համակարգչային կենտրոն ու գրադարան եւ այլն: Նրան կից կգործի նաեւ փրկարարական ծառայություն:

Խ.Գրիգորյանը ասաց նաեւ, որ պետբյուջեից գումար ստանալու ակնկալիք չունեն, այն գոյանալու է հանգանակություններով, նվիրատվություններով:

digitised by A.R.A.R.@

Մարզական

ՖՈՒՏԲՈԼ

Արդյունավետ տուր

Երկշաբաթյա ընդմիջումից հետո հանրապետության բարձրագույն խմբի առաջնության մասնակիցները վերսկսեցին իրենց մրցավեճը: 20-րդ տուրի հանդիպումներն աչքի ընկան արտակարգ բարձր արդյունավետությամբ. ֆուտբոլիստները լիովին հագեցրին իրենց գոլային ծարավը՝ 4 խաղում խփելով 22 գնդակ:

Առաջատարը՝ «Արարատը», հյուրընկալել էր «Էրեբունուն»: Արարատցիները շատ շուտ հասան առավելության: Արդեն 4-րդ րոպեին, ստանալով Օսման Թամոյանի փոխանցումը, Հովհաննես Անտոնյանը բացեց հաշիվը, իսկ ինը րոպե անց Օսմանն ինքը գլխի հարվածով կրկնապատկեց հաշիվը: Երկրորդ խաղակեսը դեռ նոր էր սկսվել, երբ Էդգար Սաֆարյանը, կրկին գլխի հարվածով, 3-րդ անգամ գրավեց հյուրերի դարպասը: Արարատցիների առավելությունը զգալի էր, որն էլ արտահայտվեց հաշվի մեջ: Ճիշտ է, շուտով Անուշավան Փահլեւանյանին հաջողվեց կրճատել հաշվի տարբերությունը, սակայն Արշակ Ամիրյանը տուգանային հրապարակի մատույցներից չորրորդ անգամ ստիպեց հյուրերին խաղը վերսկսել դաշտի կենտրոնից: Սակայն դա դեռ խաղի վերջնական հաշիվը չէր: Խաղավերջում մրցավարը մեկական 11 մ հարված նշանակեց մրցող թիմերի դարպասներին, որոնք անվրեպ իրացրին Կարեն Միքայելյանն ու արարատցի Կարեն Բարսեղյանը՝ 5-2: Վերջինս ընթացիկ առաջնությունում 8-րդ 11 մ հարվածն իրացրեց՝ խփելով իր 10-րդ գնդակը:

Արդյունավետությամբ աչքի ընկավ նաեւ «Երեւանի» եւ «Կիլիկիայի» մրցավեճը: «Երեւանի» կազմում որոշակի փոփոխություններ են կատարվել: Թիմին հրաժեշտ են տվել գլխավոր մարզիչ Սամվել Դարբինյանն ու խորհրդատու մարզիչ Արմեն Սարգսյանը, իսկ վրաց լեգեոնականներից «Երեւանում» մնացել է միայն Կախա Գոգոլաձեն: «Երեւանի» ղեկը վստահվել է թիմի նախկին խաղացող Արամայիս Տոնոյանին, որն իր նորամուտը նշեց մարզչական աշխատանքում, իսկ նրա նախկին թիմակիցները ջանացին իրենց մարզչի նորամուտը հաղթանակով նշել: «Կիլիկիայի» հետ խաղում «Երեւանի» գործողությունները հաճելի տպավորություն թողեցին: Անշուշտ, Տիգրան Եսայանի վերադարձը հարազատ կոլեկտիվ դրական արդյունք տվեց: Տիգրանը լավ էր համագործակցում Գոգոլաձեի հետ: Հենց դրա արդյունքում էլ արդեն 6-րդ րոպեին Եսայանը բացեց հաշիվը: 22-րդ րոպեին հնարամտորեն խաղաց Գրիգոր Մկրտչյանը՝ խորից փոխանցումով հարվածի դուրս բերելով Արմեն Պետիկյանին: Վերջինս մեն-մենակ հայտնվելով դարպասապահի դիմաց, գրավեց դարպասը: Խաղի հիմնական մասն անցավ դաշտի տերերի խաղային եւ տարածքային առավելությամբ եւ ընդմիջումից հետո մրցակցի դարպասը գրավեցին 2 անգամ: Նախ Գոգոլաձեն, ստանալով Եսայանի ճշգրիտ փոխանցումը, ծախից մտավ տուգանային հրապարակ ու գնդակն ուղարկեց դարպասի վերին անկյունը, ապա Էմիլ Ավդալյանը սուր անկյան տակ հաշիվը դարձրեց 4-0: Թվում էր, թե խաղի ելքը վճռված է, եւ երեւանցիները խոշոր հաշվով հաղթանակ կտանեն: Սակայն «Կիլիկիան» պայքարեց մինչեւ վերջ, եւ թիմի համառությունը արդյունք տվեց: Ընդամենը 4 րոպեի ընթացքում Արման Քարամյանը, Սերգեյ Էրզրումյանն ու Մարատ Մկրտչյանը 3 անգամ գրավեցին «Երեւանի» դարպասը՝ հաշվի տարբերությունը հասցնելով նվազագույնի: Բայց խաղավերջում Տիգրան Եսայանը, օգտվելով դարպասապահ Արմեն Կիրակոսյանի անհաջող խաղից, գնդակն ուղարկեց անպաշտպան դարպասը՝ 5-3:

Ինչ չհաջողվեց «Երեւանին», հաջողվեց «Շիրակին», որը «Դվինի» հետ խաղում 4-0 հաշիվը պահպանեց մինչեւ խաղավարտ:

Հյուրընկալվելիս հաջողությունն ուղեկցեց նաեւ «Զվարթնոցին», որը Գյումրիում 2-1 հաշվով պարտության մատնեց տեղի համանուն թիմին:

Մրցաշարային աղյուսակ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Արարատ	17	14	2	1	37–7	44
2. Շիրակ	17	13	1	3	47–19	40
3. Ցեմենտ	17	13	1	3	37–11	40
4. Երեւան	17	7	5	5	29–16	26
5. Զվարթնոց	18	7	4	7	26–22	25
6. Էրեբունի	18	7	4	7	21–19	25
7. Կիլիկիա	18	5	2	11	33–33	17
8. Դվին	18	2	1	15	16–60	7
9. Գյումրի	18	1	0	17	13–72	3

Առաջնության հաջորդ տուրը կկայանա սեպտեմբերի 16-ին: 21-րդ տուրի հանդիպումներից առավել մեծ հետաքրքրություն են ներկայացնում «Ցեմենտ»--«Երեւան» եւ «Շիրակ»--«Զվարթնոց» խաղերը:

ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ

ԲՌՆՑՔԱՄԱՐՏ

Մեդալների հույսով

Խորվաթիայի Ռիեկա քաղաքում սկսվել է բռնցքամարտի Եվրոպայի երիտասարդական առաջնությունը: Հայաստանի հավաքականը, որը գլխավորում են մարզիչներ Դերենիկ Ռոկանյանը եւ Վարուժան Դավթյանը, բռնցքամարտիկներ կներկայացնի 12 քաշային կարգերից 8-ում: Աշխարհամասի առաջնությունում են մեկնել Արտյոմ Հովհաննիսյանը, Բագրատ Օհանյանը (երկուսն էլ՝ Գյումրի), Արթուր Ալեքսանյանը, Արտակ Մալումյանը (երկուսն էլ՝ Վանաձոր), Արթուր Առաքելյանը, Հարություն Թովմասյանը, Ալեքսանդր Արշակյանը, Լեւոն Փայտյանը (բոլորն էլ՝ Երեւան): Առաջնությունը սպասարկողների թվում է նաեւ ԱԻԲԱ-ի մրցավար, երեւանցի Սուրեն Ղազարյանը:

Խորվաթիա մեկնելուց առաջ հանդիպեցինք հավաքականի գլխավոր մարզիչ Դերենիկ Ռոկանյանին եւ խնդրեցինք պատմել նախապատրաստության ընթացքի, ինչպես նաեւ մեր բռնցքամարտիկների հնարավորությունների մասին:

– Նախապատրաստական առաջին հավաքը ծանրանն էր: Նրա նպատակը ընդհանուր ֆիզիկական որակների բարելավումն էր: Շատ օգտակար էր օգոստոսի վերջին Ծաղկաձորում անցկացված հավաքը: Գլխավոր մարզադաշտում ստեղծված էին բոլոր պայմանները արդյունավետ մարզումներ անցկացնելու համար: Սկզբնական շրջանում հիմնական ուշադրությունը դարձրեցինք ֆիզիկական որակներին, ապա՝ տեխնիկատակտիկական պատրաստվածությանը: Հենց Ծաղկաձորյան հավաքից հետո էլ 13 բռնցքամարտիկներից ընտրվեցին այն 8-ը, որոնք հանդես կգան Ռիեկայի օղակում: Եվրոպայի առաջնությունից անմիջապես առաջ Խորվաթիայում պետք է 10-օրյա համատեղ հավաք անցկացնեինք տեղի հավաքականի հետ: Ցավոք, այն չստացվեց մեր ֆինանսական դժվարությունների պատճառով: Նախապատրաստության վերջին փուլն ընթացավ Երեւանում: Բոլոր տղաներն իրենց լավ են զգում եւ պատրաստ են մասնակցել առաջնությանը: Մենք լի ենք լավատեսությամբ եւ հույս ունենք 4-5 մեդալ շահել Ռիեկայում: Ե՛վ Լեհաստանի Բիդգոշ քաղաքում անցկացված միջազգային մրցաշարում, եւ Վանաձորում անցկացված հանրապետական առաջնությունում մեր երիտասարդները լավ բռնցքամարտ ցուցադրեցին: Այս առաջնությունում լուրջ պայքար է սպասվում, իսկ հիմնական մրցակիցները կլինեն Գերմանիայի, Ռումինիայի, Ռուսաստանի, Ուկրաինայի, Բելառուսի, մյուս նախկին խորհրդային հանրապետությունների ներկայացուցիչները: Մեր հիմնական հույսերն են աշխարհի երիտասարդների անցյալ տարվա չեմպիոն Բագրատ Օհանյանը եւ մրցանակակիր Լեւոն Փայտյանը: Մեդալներ կարող են բերել Արթուր Առաքելյանը, Արտյոմ Հովհաննիսյանը, մյուսները:

Անդրե Աղասին կրկին առաջինն է

Նյու Յորքի «Ֆլեշինգ Մեդոուի» խաղադաշտում ավարտվեց «Մեծ սաղավարտ» շարքի վերջին՝ չորրորդ մրցաշարը՝ ԱՄՆ-ի բաց առաջնությունը:

Նոր, փայլուն հաջողության հասավ հանրահայտ Անդրե Աղասին (ԱՄՆ): 1999-ի Ֆրանսիայի բաց առաջնության հաղթողն ու Ուիմբլդոնի մրցաշարի եզրափակչի մասնակիցն իր երկրորդ հաղթանակը տարավ «Մեծ սաղավարտի» այս տարվա մրցումներում: Աղասին կիսաեզրափակչում 1-6, 6-3, 6-3, 6-3 հաշվով պարտության մատնեց Եվգենի Կաֆելնիկովին (Ռուսաստան), իսկ եզրափակչում իր հայրենակից Թոդ Մարտինին (6-4, 6-7, 6-7, 6-3, 6-2):

Նա ոչ միայն նվաճեց գլխավոր մրցանակը, այլեւ կրկին սկսեց գլխավորել աշխարհի ուժեղագույն թենիսիստների ցուցակը, առաջին տեղից դուրս մղելով Փիթ Սամփրասին (ԱՄՆ), որը վնասվածքի պատճառով հանդես չէր գալիս Նյու Յորքի մրցումներում:

Կանանց մրցաշարում փոքրիկ անակնկալ տեղի ունեցավ: 17-ամյա Սերենա Ուիլյամսը (ԱՄՆ) եզրափակիչ խաղում 6-3, 7-6 հաշվով հաղթեց աշխարհի թիվ մեկ թենիսիստուհի Մարտինա

Հինգիսին (Շվեյցարիա) եւ հայտնվեց ԱՄՆ-ի չեմպիոնուհի: Սերենան նաեւ յուրահատուկ վրեժ լուծեց Հինգիսից, որը կիսաեզրափակչում հաղթել էր իր ավագ քրոջը՝ Վենուսին: Ի դեպ, ինքը Սերենան մյուս կիսաեզրափակչում առավելության էր հասել նաեւ աշխարհի երկրորդ թենիսիստուհի Լինդսեյ Դեւենպորտի (ԱՄՆ) նկատմամբ:

Ուիլյամս քույրերը մեկ հաղթանակ եւս տարան: Միանալով նրանք կանանց զուգախաղերում պարտության մատնեցին ֆրանսուհիներ Մերի Պիրսին եւ Սանդրին Տեստյուին՝ 4-6, 6-1, 6-4:

Տղամարդկանց զուգախաղերում Սեբաստիան Լարո (Կանադա)-Ալեքս Օբրայեն (ԱՄՆ) երկյակը կարողացավ հաղթել այս տարվա Ֆրանսիայի եւ Ուիմբլդոնի չեմպիոններ Մահեշ Բհուպաթի-Պայես Լեանդեր (Հնդկաստան) զույգին՝ 7-6, 6-4:

ԵՎՐԱԳԱՎԱԹՆԵՐ

Թեժ պայքար է սպասվում

Այսօրվանից սկսվում են եվրոպական երկրների ակումբային թիմերի երկու խոշոր մրցաշարերի՝ Չեմպիոնների լիգայի եւ ՈւԵՖԱ-ի գավաթի խաղարկության հիմնական մրցաշարերը (այս տարվանից Գավաթակիրների գավաթի խաղարկություն չի անցկացվում):

Չեմպիոնների լիգայում աշխարհամասի 32 թիմեր նախ կմրցեն ութ ընտրական խմբերում, որտեղ առաջին եւ երկրորդ տեղերը գրաված թիմերը կշարունակեն պայքարը: Առաջին տուրի խաղերը կանցկացվեն այսօր եւ վաղը:

Ներկայացնենք խմբերի կազմերը.

Առաջին խումբ
«Լացիո» (Իտալիա)
«Բայեր» (Գերմանիա)
«Դինամո» (Կ., Ուկրաինա)
«Մարիբոր» (Սլովենիա)

Երկրորդ խումբ
«Բարսելոնա» (Իսպանիա)
«Ֆիորենտինա» (Իտալիա)
«Արսենալ» (Անգլիա)
«ԱԻԿ» (Շվեդիա)

Երրորդ խումբ
«Բորուսիա» (Դ., Գերմանիա)
«Ֆեյենորդ» (Հոլանդիա)
«Ռոզենբորգ» (Նորվեգիա)
«Բոավիշտա» (Պորտուգալիա)

Չորրորդ խումբ
«Մանչեստր Յունայթեդ» (Անգլիա)
«Մարսել» (Ֆրանսիա)
«Կրոացիա» (Խորվաթիա)
«Շտուրմ» (Ավստրիա)

Հինգերորդ խումբ
«Ռեալ» (Իսպանիա)
«Պորտու» (Պորտուգալիա)
«Օլիմպիակոս» (Հունաստան)
«Մոլդե» (Շվեդիա)

Վեցերորդ խումբ
«Բավարիա» (Գերմանիա)
«Վալենսիա» (Իսպանիա)
«Էնդհովեն» (Հոլանդիա)
«Գլազգո Ռեյնջերս» (Շոտլանդիա)

Յոթերորդ խումբ
«Սպարտակ» (Մ., Ռուսաստան)
«Բորդո» (Ֆրանսիա)
«Սպարտա» (Չեխիա)
«Վիլլեմ-II» (Հոլանդիա)

Ութերորդ խումբ
«Միլան» (Իտալիա)
«Չելսի» (Անգլիա)
«Հերտա» (Գերմանիա)
«Գալաթասարայ» (Թուրքիա)

ՈւԵՖԱ-ի գավաթի խաղարկության այս փուլի առաջին խաղերը կանցկացվեն երեք օրում՝ սեպտեմբերի 13-15-ը: Այնուհետեւ 96 թիմերը կանցկացնեն պատասխան հանդիպումները:

Ինչ խոսք, թե Չեմպիոնների լիգայում, թե ՈւԵՖԱ-ի գավաթի խաղարկությունում չափազանց թեժ պայքար է սպասվում: Մասնագետների մի մասն այժմվանից գուշակություններ է անում թիմերի հնարավորությունների վերաբերյալ: Իսկ մենք սպասենք այդ հետաքրքիր, դիտարժան խաղերին:

«Շախմատային Հայաստան» հանդեսի հերթական համարները

Որոշ ընդմիջումից հետո լույս տեսան «Շախմատային Հայաստան» հանդեսի հերթական երեք համարները (31–33): Այդ համարներում ընթերցողները կարող են ծանոթանալ Լաս Վեգասում անցկացված աշխարհի առաջնությանը, Առաջին համահայկական խաղերի ծրագրով անցկացված շախմատի մրցումներին վերաբերող նյութերին, նրանց վերջնական արդյունքներին: Համարում ընդգրկված են պարտիաներ, հարցազրույցներ, «Ե՞րբ, որտե՞ղ, ի՞նչ» տեղեկատվությունը, բազմազան նյութեր: Վերջին համարում տպագրված են Հայաստանի շախմատիստների ազգային վարկանիշները:

ԲԱԺԻՆԸ ՎԱՐՈՒՄ Է
ՌԱԶՄԻԿ ԱՎԱԳՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

ԱՇԽԱՐՀ

Քողազերծվել է սառը պատերազմի թեժ էջերից մեկը

Ըստ BBC-ի սեպտեմբերի 11-ի հաղորդման, Լոնդոնում տպագրվել է, որ 87-ամյա բրիտանացի տիկին Մելիտա Նորվուդը ԽՍՀՄ-ի օգտին գործած ամենաարժեքավոր լրտեսներից էր սառը պատերազմի օրոք: Այս քողազերծումը կատարել է ԿԳԲ-ի արխիվի նախկին փորձագետ Վասիլի Միտրոխինը, որը Մոսկվայից Արեւմուտք է փախցրել Խորհրդային Միության լրտեսների ցանցի գաղտնի թղթածրարները: Հավաքվել են բոլոր սույն մանրամասնությունները, որոնք մի գրքով ու հեռուստաֆիլմով հրապարակվելու են Անգլիայում: Բուռն զարմանք է առաջ բերել Նորվուդի՝ Մոսկվա հասցրած գաղտնիքների քանակը, որոնք իրենց կարեւորությամբ համարժեք էին Բերգեսի, Մակլինի եւ Ֆիլբիի նման հռչակավոր անգլիացի գործակալների փոխանցած տեղեկություններին: Նրանք 30-ական թթ. հավաքագրվել էին Քեմբրիջի համալսարանում, ճանաչված էին «առաքյալներ» մականունով եւ դավաճաններ են համարվում Բրիտանիայում:

Իսկ «Հոլա» կեղծանունը կրած տիկին Նորվուդը հետեւողական կոմունիստ էր եւ հավաքագրվել էր Մոսկվայում 1937 թ., երբ քարտուղարուհի էր Լոնդոնի ատոմական զենքերի հետազոտման գլխավոր մի կազմակերպությունում: 2-րդ աշխարհամարտից հետո նա Մոսկվային գաղտնիքներ է փոխանցել ատոմային զենքերին վերաբերող բրիտանական հետազոտությունների մասին, որոնք նպաստել են ԽՍՀՄ-ի Արեւմուտքին համընթաց լինելուն՝ Արեւելքի եւ Արեւմուտքի միջեւ սպառազինության մրցավազքի ժամանակ: Այս նոր բացահայտումը ցույց տվեց, որ Մոսկվայի ներթափանցումը արեւմտյան ռազմավարական զենքերի ոլորտ շատ ավելի խորն էր, քան Արեւմուտքի իմացածը: Եվ չնայած բավական ժամանակ է անցել սառը պատերազմի ավարտից, բայց եւ այնպես դրա առեղծվածային գաղտնիքները դեռեւս ի զորու են ապշեցնելու:

Ա. Մ.

Մի քայլ եւս Արեւելյան Թիմորի անկախության համար

Ինդոնեզիայի նախագահ Բահարուդին Յուսուֆ Հաբիբին հայտարարել է, որ իր երկիրը համաձայնել է Արեւելյան Թիմորում միջազգային խաղաղարար ուժեր տեղաբաշխելուն, ինչն անկյունադարձային զարգացում է Ջակարտայի դիրքորոշման մեջ: Պորտուգալական նախկին գաղութի մայրաքաղաք Դիլիում մեծ ցնծությամբ ընդունեցին նախագահի որոշումը: Սեպտեմբերի 12-ին հեռուստատեսությամբ ելույթ ունենալով, Հաբիբին հավաստիացրել է նաեւ, որ բարեկամ երկրներին պատկանող այդ ուժերը սատարելու են Արեւելյան Թիմորում խաղաղության եւ անվտանգության վերականգնումը: Սակայն նա չի նշել այդ երկրների անունները, ոչ էլ այդ ուժերի կազմավորման ժամկետը: Հարկ է նշել, որ Ինդոնեզիայի նշյալ համաձայնությունը կայացվեց միջազգային ճնշումների սաստկացումից հետո, մանավանդ՝ ԱՄՆ-ի եւ Ավստրալիայի:

Նախագահ Հաբիբիի որոշումը դրական արձագանքներ է ունեցել համաշխարհային մայրաքաղաքներում, հատկապես Վաշինգտոնում եւ Լոնդոնում, որոնք սպառնացել էին տնտեսական եւ ռազմական պատժամիջոցների ենթարկել Ջակարտային միջազգային խաղաղապահներին մերժելու պարագայում: Իր հերթին, արեւելաթիմորցի անկախական առաջնորդ, Նոբելյան մրցանակակիր Խոսե Ռամոս Խորտան իր ուրախությունն է հայտնել Հաբիբիի դիրքորոշման համար, նշելով, որ վերջինս վերստին համակվել է մեծ քաջությամբ եւ պատասխանատվությամբ: Միեւնույն ժամանակ, Խորտան կոչ արեց անհապաղ միջազգային ուժեր տեղակայել Արեւելյան Թիմորում:

Նկատելի է, որ Ջակարտայի անհանգստությունն ու դիմադրությունն այնքան էլ պայմանավորված չէին անկախության ձգտող այդ մարզի անջատմամբ, որի բռնակցումը 1976 թ. առանց այդ էլ առ այսօր չի ճանաչվել միջազգային հանրության կողմից: Բանն այն է, որ հազարավոր կղզիներից բաղկացած Ինդոնեզիայում բնակվում են հարյուրավոր ժողովուրդներ ու ազգություններ, որոնց մի մասը նույնպես անջատական նկրտումներ ունի: Ուստի հասկանալի է, որ կենտրոնական իշխանությունների մտավախությունը չի վերաբերում միայն Թիմոր կղզու կեսին, այլ 200 մլն ազգաբնակչություն ունեցող ողջ կղզեխմբի ճակատագրին:

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՄԱՄԵՅԱՆ

ՎՐԱՍՏԱՆ

Շեւարդնաձեն բացառում է իր պարտությունը 2000 թ. ընտրություններում

ԹԲԻԼԻՍԻ, 13 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Վրաստանի նախագահ Էդուարդ Շեւարդնաձեն այսօր բացառել է 2000 թվականի նախագահական ընտրություններում իր պարտության հնարավորությունը, ընդսմին խուսափելով այն հարցի ուղղակի պատասխանից, թե արդյոք մտադի՞ր է հետագայում ընտրվել ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղարի պաշտոնում: «Ես Վրաստան եմ վերադարձել նրա համար ամենածանր ժամանակ ոչ այն նպատակով, որ հեռանամ իմ հայրենիքից», հայտարարել է նա: Ինչպես արդեն հաղորդվել է, ընթացիկ տարվա հուլիսին 71-ամյա Էդուարդ Շեւարդնաձեն պաշտոնապես հայտարարել է 2000 թվականի ընտրություններում ընտրվելու մտադրության մասին: Վրաստանի նախագահի նախորդ ընտրություններում, որոնք կայացել են 1995 թվականի նոյեմբերին, Էդուարդ Շեւարդնաձեն հավաքել է ձայների ավելի քան 72 տոկոսը: Վրաստանի Սահմանադրության համաձայն, երկրի որեւէ քաղաքացի իրավունք ունի նախագահի պաշտոնում ընտրվել կրկնակի: 1992 թվականի մարտից մինչեւ հոկտեմբեր Էդուարդ Շեւարդնաձեն եղել է Վրաստանի պետխորհրդի նախագահ: Այնուհետեւ, 1992 թվականի հոկտեմբերից մինչեւ 1995 թվականի նոյեմբերը նա զբաղեցրել է խորհրդարանի նախագահի պաշտոնը:

Ռուսթավի բնակիչ 28-ամյա Ջոնիկ Շալոյանը նռնակով պայթեցրել է իրեն

ԹԲԻԼԻՍԻ, 13 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Կիրակի գիշերը, նռնակով պայթեցնելով իրեն, ինքնասպանությամբ կյանքին վերջ է տվել Ռուսթավ քաղաքի 28-ամյա բնակիչ Ջոնիկ Շալոյանը: Ողբերգությունը տեղի է ունեցել քաղաքի կենտրոնում, Շոթա Ռուսթավելու պողոտայի վրա, այն տան կողքին, որտեղ ապրում էր Շալոյանը: Ինչպես «Փրայմ Նյուս»-ի թղթակցին հայտնել են Ռուսթավի ոստիկանության քաղաքային վարչությունում, Շալոյանը ստացած վերքերից մահացել է տեղում: Նրան ինքնասպանության դրդած պատճառները ճշտվում են: Պայթյունից ուրիշ ոչ ոք չի տուժել: Այդ գործի հետաքննությունը վարում է քաղաքային դատախազությունը:

ARMENTEL

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Արմենտելը հայտարարում է մրցույթ՝ գրենական պիտույքների ձեռքբերման համար: Այն ձեռնարկությունները, որոնք ցանկություն կհայտնեն մասնակցելու մրցույթին, բոլոր տվյալները կարող են ստանալ հետեւյալ հասցեում՝
Սիարոնյան 2, 6-րդ հարկ, 622 սենյակ, ֆինանսների գլխավոր տնօրեն հեռ. 28-01-73, 151-192:
Մրցույթին մասնակցող կազմակերպությունները՝
- պետք է ներկայացնեն տեղեկանք իրենց ֆինանսական վիճակի մասին
- պետք է գրանցված լինեն պետական ռեգիստրում
- պետք է ծրարները ներկայացնեն մինչեւ սույն թվականի սեպտեմբերի 28-ը:

ԱՐՄԵՆՏԵԼ ՀՁ ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

ARMENTEL

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Արմենտելը հայտարարում է մրցույթ՝ տնտեսական ապրանքների ձեռքբերման համար: Այն ձեռնարկությունները, որոնք ցանկություն կհայտնեն մասնակցելու մրցույթին, բոլոր տվյալները կարող են ստանալ հետեւյալ հասցեում՝
Սիարոնյան 2, 6-րդ հարկ, 622 սենյակ, ֆինանսների գլխավոր տնօրեն հեռ. 28-01-73, 151-192:
Մրցույթին մասնակցող կազմակերպությունները՝
- պետք է ներկայացնեն տեղեկանք իրենց ֆինանսական վիճակի մասին
- պետք է գրանցված լինեն պետական ռեգիստրում
- պետք է ծրարները ներկայացնեն մինչեւ սույն թվականի սեպտեմբերի 28-ը:

ԱՐՄԵՆՏԵԼ ՀՁ ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

ARMENTEL

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Արմենտելը հայտարարում է մրցույթ՝ կրակմարիչների ձեռքբերման համար: Այն ձեռնարկությունները, որոնք ցանկություն կհայտնեն մասնակցելու մրցույթին, բոլոր տվյալները կարող են ստանալ հետեւյալ հասցեում՝
Սիարոնյան 2, 6-րդ հարկ, 622 սենյակ, ֆինանսների գլխավոր տնօրեն հեռ. 28-01-73, 151-192:
Մրցույթին մասնակցող կազմակերպությունները՝
- պետք է ներկայացնեն տեղեկանք իրենց ֆինանսական վիճակի մասին
- պետք է գրանցված լինեն պետական ռեգիստրում
- պետք է ծրարները ներկայացնեն մինչեւ սույն թվականի սեպտեմբերի 28-ը:

ԱՐՄԵՆՏԵԼ ՀՁ ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

ԿԱՆԱԴԱԿԱՆ "ARCO" ՖԻՐՄԱՆ

մատչելի գներով առաջարկում է արտասահմանյան, հիմնականում ամերիկյան եւ ճապոնական ավտոմեքենաների
(Jeep Grand Cherokee, Toyota 4 Runner, Nissan Pathfinder, Toyota Landcruiser, Corolla, Camry, Lada)
մակնիշի պահեստամասեր եւ զանազան արտասահմանյան ապրանքներ:

Օդի ֆիլտրեր
Ball Joint (շառավալա)
Արգելակային դիսկեր
Ամորտիզատորներ
Սպակու մաքրիչներ
ԴԵԿԱՅԻՆ ՔԱՇԻՉ (ՏՅԱԳԱ)
Հակամառախուղային լուսարձակներ
Գործածված ամերիկյան սառնարաններ (լավ վիճակում)
Շուգարանի բարձրորակ թուղթ
Ամերիկյան «Cutex» ֆիրմայի մանիկյուր եւ շրթներկ
Ամերիկյան բարձրորակ պատի պաստառ
Ամերիկյան բարձրորակ պաստառացու կտորեղեն (վարագույրի, ավտոմեքենայի պաստառապատման)

«ARCO» ֆիրման ընդունում է նաեւ պատվերներ
Մեծածախ գնումներ կատարողների համար արվում է զեղչ

Հասցեն՝ Էջմիածնի խճուղի. Արեւմտյան թաղամաս եւ Արգավանդ տանող խաչմերուկից 250 մետր դեպի «Զվարթնոց» օդանավակայան

Հեռ.՝ 744205 e-mail:root@arco.arminco.com

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ս. թ. սեպտեմբերի 20-26-ը Պերինատոլոգիայի, մանկաբարձության եւ գինեկոլոգիայի (հանրապետական ծննդատուն) կենտրոնում աշխատելու են ֆրանսիացի մասնագետներ՝ կատարելով լապարոսկոպիկ բոլոր տեսակի վիրահատություններ, մասնավորապես անպտղության դեպքերում:

Նախապես դիմել՝ Աջափնյակ, Մարգարյան 6, հեռ. 34-18-83

ՀԵՌՈՒՍՏԱԾՐԱԳՐԵՐ

14 սեպտեմբեր

17.00 Հայլուր
17.20 Մուլտֆիլմեր «Աղջիկը եւ արջուկը», «Ոզնին, ցուլը եւ Նիկո տղան»
18.00 Հեռուստասերիալ «Մոխրոտը»
19.00 Երեք երգ
19.10 Հեռուստալոտո
20.00 Ով ով է
20.25 Արտակարգ ալիք
20.35 Տունտունիկ
21.00 Հայլուր
21.45 Գավիթ
22.10 Գ/Ֆ «Միլիոնից մեկը»
23.40 Հենց այնպես
00.00 Հայլուր
00.20 Կեսգիշերային ճեպընթաց
01.20 Ռուբիկոն+
Արբանյակային հեռարձակմամբ
02.00 Հեռուստասերիալ «Իմ երկրորդ մայրը»

Մշակույթ

19.00 Մուլտիպլիկացիոն ֆիլմ «Մեծ, կատաղի գայլը»
19.35 Հեռուստաֆիլմ «Բոլոր մարդիկ մի ժամանակ...»
19.55 Քրիս դը Բուրգ. «Գեղեցիկ անուրջներ»
20.05 Մեր աշխարհի մի անկյունը
20.30 Լրաբեր
21.05 Սերիալ «Հանդիպման վայրը փոխել չի կարելի» (2-րդ մաս)
22.20 Սիրեցեք զմիմեանս
22.35 «Արտացոլում»
23.10 Գեղարվեստական ֆիլմ «Ոստիկանի մորթու համար»
00.55 Լրաբեր

9.00 Տոմար
19.00 Հրապարակ
19.10 «Չոջիկը» ներկայացնում է. բնաշխարհ
19.30, 21.30, 23.30, 2.30 Սուրհանդակ
19.50 Մամուլի խոսնակ
20.05 Հմայիչ
20.30 Ասպարեզ
21.10 Չոջիկ
21.50 Գ/Ֆ «Ճակատագրին ընդդեմ»
24.00 Անդորր
0.05 Ավեստա
0.35 Խուժան ալիք
0.55 Գ/Ֆ «Մահացու անկում»

7.00 Բարի առավոտ
10.00 Նորություններ
10.15 Սերիալ «Հանուն սիրո»
16.00 Նորություններ
16.15 Երջանիկ դիպված
17.00 ...Մինչեւ 16 եւ բարձր
17.30 Սերիալ «ՏԱՍՍ-ը լիազորված է հայտարարելու»
19.00 Նորություններ
19.15 «Կալամբուր»
19.45 Այստեղ եւ հիմա
20.05 Թեմա. ՆԳՆ-ի կադրային քաղաքականությունը
20.45 Սերիալ «Հանուն սիրո»
21.45 Բարի գիշեր, երեխաներ
22.00 Ժամանակ
22.40 Թերեւս
22.50 Էստրադային աստղերը Կրեմլում
24.50 Վավերագրական դետեկտիվ. 1998 թ. գործը
01.25 Նորություններ
01.40 Յուրի Դոլուդը «Լուսամփոփ» ծրագրում
02.10 Սերիալ «Ուրբաթ, 13-ը»
03.00 Սերիալ «Նորությունների ծառայություն»

РТР

7.30-10.20 Բարի լույս, Ռուսաստան
8.00, 9.00, 10.00 Լուրեր
9.15 Հերթապահ բաժանմունք
10.20 Հոմեոպաթիա եւ առողջություն
10.30 Հեռուստահանդես «Արենա-սպորտ»
11.00 Սերիալ «Միլենի»
11.50 Սերիալ «Մեր գաղտնիքի ամառը»
12.50 Հոմեոպաթիա եւ առողջություն
13.00 Երդվյալ ատենակալների հեռուստատեսային դատարանի նիստը
13.50 Հոմեոպաթիա եւ առողջություն
14.00, 18.00, 20.00, 22.00, 02.00 Լուրեր
14.20 Երկու դաշնամուր
15.10 Սերիալ «Անտոնելլա»
16.05 Սերիալ «Վայրի հրեշտակը»
17.00 Խանութ բազմոցի վրա
17.30 Մուլտսերիալ «Ծովահեններ»
18.20 Աշտարակ
19.00 Սերիալ «Կոմիսար Ռեքսը»
20.30 Երգիծական ծրագիր «Շատրվան»
21.00 Սերիալ «Սովորական ճշմարտություններ»
22.45 Կինոյի ժամ. Դեն Կորտեզը «Հրաբուխ» ֆիլմում (ԱՄՆ)
00.35 Հրապարակախոսական թոք-շոու «Ինչպես ենք ապրելու»
00.45 Հերթապահ բաժանմունք
01.00 «Կ-2» ստուդիայի հավաքածու
02.20 Խանութ բազմոցի վրա

ՍՓՅՈՒՌ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՎ ԼԵՌՆԱՅԻՆ ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
հեռախոսով (590000), տեղեկագրքով (1200 դրամ), սկավառակով (3600 դրամ), INTERNET ցանցով (www.arminco.com/spyur; spyur.acc.am; armscape.com/spyur)

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 1117. Տպաքանակը՝ 4000. Ստորագրված է տպագրության՝ 13. 09. 1999. Գինը՝ 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@